Ogólnokrajowy tygodnik SZ "Związek Polaków na Białorusi"

GŁOS znad Niemna

> *Prawdę swą należy mówić głośno, nie shlebiając ani rzeczom, ani wypadkom, ani stosunkom, ani ideom*
>
> *Stefan ŻEROMSKI*

19 lipca 2002r. Nr 29 (530) Index 63863 Rok założenia 1989

Grunwald przegrany

Organizacje społeczne przegrały z władzami negocjacje o świętowanie 592. rocznicy bitwy pod Grunwaldem

15 lipca 1410r. odbyła się jedna z największych bitew w historii średniowiecza — pod Grunwaldem. Jednak żadnych imprez z okazji tej rocznicy w Grodnie nie będzie. Komitet Wykonawczy nie wyraził zgody na zorganizowanie przez organizacje społeczne akcji świątecznej.

15 lipca 1410r. połączone wojska Polaków, Białorusinów i Litwinów pod dowództwem Władysława Jagiełły rozgromiły wojska Krzyżaków. Znaczenie tego zwycięstwa dla historii Polski, Białorusi i Litwy trudno przecenić. Właśnie dlatego bitwa pod Grunwaldem weszła do kultury tych trzech narodów. Ciągle powstają nowe powieści, obrazy, wiersze, pieśni i filmy, upamiętniające to wielkie zwycięstwo. Corocznie i w Polsce, i na Litwie są organizowane akcje świąteczne, upamiętniające zwycięstwo pod Grunwaldem.

Fragment obrazu Jana Matejki "Bitwa pod Grunwaldem"

Do niedawna tak było i na Białorusi. Jednak w tym roku Grodzieński Komitet Wykonawczy nie wyraził zgody na organizację uroczystości świątecznych z okazji kolejnej rocznicy bitwy pod Grunwaldem. Z petycją o wyrażenie zgody na organizację akcji świątecznej wystąpili: Związek Polaków na Białorusi, Zjednoczenie Litwinów „Tewine" i Białoruski Front Ludowy „Odrodzenie". Jednak z powodów formalnych — petycja była podana do Komitetu Wykonawczego za 11 dni do akcji, a nie, jak potrzebuje tego ustawodawstwo białoruskie, za dwa tygodnie — władze nie wyraziły zgody. Czyżby powody formalne były ważniejsze od święta, które łączy narody Białorusi, Polski i Litwy?

„Ustawodawstwo jest ustawodawstwem, więc trzeba go wykonywać. Chcę podkreślić, że żadnych możliwości dla pozytywnego rozpatrzenia petycji nie było, bo był naruszony porządek prawny przygotowań do imprez masowych. Uważam, że zrobiono to świadomie" — powiedział **Głosowi** Siergiej Dubowiec, kierownik działu informacji Grodzieńskiego Komitetu Wykonawczego.

A przecież i grodzieńskie pułki miały swój udział w zwycięstwie nad Krzyżakami. Było to jednak tak dawno, że grodzieńscy urzędnicy już nie chcą o tym pamiętać.

Andrzej ODLANICKI

OSWIATA

W dniach 17-30 lipca br. w Europejskim Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Rozkoszy odbywa się obóz metodyczny, w którym biorą udział nauczyciele języka polskiego z Białorusi. Organizatorami są: OHP na czele z I Zastępcą Komendanta Głównego OHP Marianem Najdychorem i MENiS oraz ZPB. Na otwarciu kursu metodycznego Tadeusz Kruczkowski, prezes ZPB, szczególnie podziękował Marianowi Najdychorowi, który po pierwszej prośbie podjął się realizacji idei kursu, potrzebującej ogromnego wysiłku organizacyjnego i finansowego. Celem programu kursu jest: zapoznanie uczestników z metodami nauczania języka polskiego, z zasadami działania samorządów lokalnych, przybliżenie historii, tradycji, kultury Polski. W planie pobytu grupy nauczycieli jest także zwiedzanie Krakowa, Częstochowy, gdzie wg programu specjalnego m.in. będzie zwiedzana biblioteka Sanktuarium na Jasnej Górze, odbędą się spotkania z biskupem częstochowskim, grupą posłów na Sejm RP, wiceministrem oświaty Niemiec, wiceministrem oświaty RP Tadeuszem Sławeckim, który jest współorganizatorem tego kursu. Po raz pierwszy plan kursu kulturalno-oświatowego dla nauczycieli jest tak obszerny i rozmaity, zapoznaje z różnymi aspektami społeczeństwa polskiego. **IK**

POLSKA - USA

Wyjątkowa wizyta

Rozszerzenie NATO, samolot wielozadaniowy, rozwój współpracy gospodarczej Polski z USA — to tematy rozmów prezydentów Busha i Kwaśniewskiego. Od kiedy George W. Bush jest gospodarzem w Białym Domu, z taką pompą podejmowano tylko jedną głowę państwa, sąsiada Stanów Zjednoczonych — prezydenta Meksyku.

Prezydenci Polski i USA

Komentatorzy podkreślają, że nadanie wizycie Aleksandra Kwaśniewskiego rangi państwowej, najwyższej w hierarchii protokołu dyplomatycznego USA, ma podkreślać wyjątkowy charakter stosunków między Waszyngtonem a Warszawą.

Na pierwszych stronach gazet dominują relacje z wizyty prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego w USA. „Ramię w ramię", „Spotkanie przyjaciół", „Wielcy przyjaciele", „Boże, błogosław Amerykę" — tytuły zapowiadają, w jakim duchu pisze się o spotkaniu dwóch prezydentów.

Dla obu krajów takie bliskie stosunki oznaczają wiele korzyści. Amerykanie pozytywnie oceniają podejście Polski do przyszłości NATO. Polska korzysta z bliskich stosunków gospodarczych, ale także dzięki sojuszowi politycznemu z USA umacnia swą pozycję w Europie Środkowej — komentuje w „Gazecie Wyborczej" prof. Zbigniew Brzeziński.

W momencie niezbędnej reorganizacji paktu atlantyckiego, gdy coraz wyraźniej rysują się napięcia między sojusznikami europejskimi a Ameryką, Polska stać się może jej ważnym partnerem, jako stosunkowo duży kraj Europy Środkowej i najprawdopodobniej w niedługim czasie członek UE — pisze w komentarzu dla „Rzeczpospolitej" Bronisław Wildstein. Publicysta uważa, że Polska może odegrać istotną rolę jako rzecznik atlantyckiej orientacji, wspierając osamotnioną dotąd Wielką Brytanię i oddziałując w tej kwestii na politykę przyjętych wraz z Polską do Unii krajów.

Do tej pory Amerykanie niczego od nas nie oczekiwali, widząc, że mamy kłopoty wewnętrzne. Gdyby teraz np. poprosili nas o większe zaangażowanie w walkę z terroryzmem czy w spodziewaną interwencję w Iraku lub oczekiwali od nas odgrywania roli stabilizatora w Europie Środkowej, byłby to sukces — rozwija swoją myśl Nowakowski.

„Nigdy przedtem nie mieliśmy tyle wspólnego co teraz. Jesteśmy sojusznikami i partnerami" — cytuje „Trybuna" prezydenta Kwaśniewskiego, który podkreślał na spotkaniu z prezydentem Bushem, że *„11 września wszyscy poczuliśmy się nowojorczykami"*. Polski prezydent powiedział, że zagrożenia współczesnego świata sprawiają, iż wolność oznacza dziś gotowość do obrony najważniejszych wartości — pisze dziennik.

Ostatnia tego rodzaju wizyta polskiego prezydenta miała miejsce 11 lat temu, kiedy do USA przybył ówczesny szef państwa Lech Wałęsa.

PAP, Reuters, IT

Podlaski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" w Białymstoku informuje o rekrutacji **na Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku.** Egzamin wstępny odbędzie się w dniach **20 - 22. 09.2002r.**

1. praca pisemna (wypracowanie) w języku polskim
2. rozmowa kwalifikacyjna

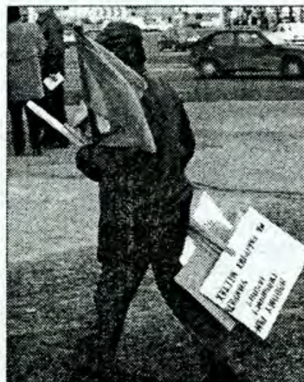
Dokumenty:

1. podanie o przyjęcie na studia z zaznaczeniem kierunku:
- pedagogika kulturoznawcza
- pedagogika wczesnoszkolna

2. życiorys; **3.** 3 zdjęcia; **4.** odpis świadectwa dojrzałości potwierdzony notarialnie.

Egzamin rozpocznie się 20 września 2002r. o godz. 15.00 w Polskiej Szkole w Grodnie, ul. Kurczatowa 43. Informacji udzielają: **-Anżelika Borys, tel. (0152) 720062, fax 738150; -Teresa Kryszyń, tel/fax 96-74-70**

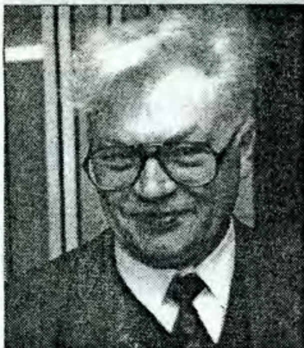
W numerze:

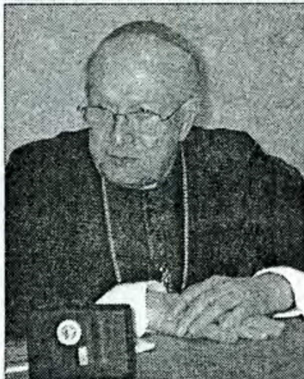
Federacja na kolanach 3

Syn ziemi znad Niemna 4

Architekt i poeta 5

Sentyment do Białorusi 9

Bereza Kartuska 11

UKRAINA

Blisko tysiąc górników z całego kraju we wtorek wzięło udział w manifestacji zorganizowanej pod gmachem resortu paliw i energetyki w Kijowie. Domagali się wypłaty zaległych wynagrodzeń i podwyżki płac. Chcą również, by w przyszłorocznym budżecie znalazły się pieniądze na spłatę dotychczasowych długów. Szef związku zawodowego górników szacuje je na 1,2 mld hrywien.

INDONEZJA

Indonezyjscy celnicy uratowali ponad półtora tysiąca żółwi. Gady odkryto na międzynarodowym lotnisku w Dżakarcie. Miały trafić do południowych Chin. W kraju tym żółwie są uważane nie tylko za przysmak — są również wykorzystywane przy produkcji leków.

ROSJA

Władze moskiewskie poinformowały, że zamierzają w pobliżu murów Kremla postawić pomnik carowi Aleksandrowi II, zamordowanemu w zamachu w 1881r.

Według przedstawicieli merostwa, specjalne rozporządzenie w tej sprawie podpisał mer Jurij Łużkow, zaś budowę pomnika sfinansuje jako *„dar dla Moskwy"* liberalne ugrupowanie Sojusz Sił Prawicowych. W pamięci Polaków Aleksander II kojarzony jest najczęściej z krwawym stłumieniem powstania styczniowego (1863-64). Aleksander II zginął 1 marca 1881r. zamordowany przez członków lewackiego ugrupowania Ludowa Wola. Jednym z dwóch zabójców był 26-letni student polskiego pochodzenia Ignacy Hryniewiecki, który sam zginął w czasie akcji.

SZWAJCARIA

Wniosek o przyjęcie do Organizacji Narodów Zjednoczonych złożyła Szwajcaria, kładąc kres wieloletnim wahaniom w sprawie przystąpienia do tego organu światowego i innych organizacji międzynarodowych. Podkreślając neutralność swojego kraju, Jeno Staehelin, obserwator Szwajcarii w ONZ, przekazał sekretarzowi generalnemu ONZ Kofiemu Annanowi cienki plik dokumentów oraz list podpisany przez prezydenta Kaspara Villigera. Nie została ustalona data zajęcia stanowiska w sprawie wniosku przez Radę Bezpieczeństwa i Zgromadzenie Ogólne NZ, lecz pozytywna decyzja obu tych organów jest przesądzona.

USA

Amerykański Senat zniósł zakaz podróżowania Amerykanów na Kubę. Oczekuje się, że podobną decyzję podejmie w najbliższych dniach Izba Reprezentantów. Przeciwnikiem ograniczaniu embarga wobec Kuby, dopóki u władzy pozostaje Fidel Castro, jest prezydent George W. Bush. Szacuje się, że zniesienie obowiązującego od ponad 40 lat zakazu podróży przyniesie gospodarce USA ponad 1,6 mld dolarów dochodu rocznie i stworzy 23 tys. miejsc pracy w przemyśle lotniczym i na statkach wycieczkowych. Na Kubę rocznie wyjeżdżałoby ok. 3 mln amerykańskich turystów.

RMF, PAP, IT

W służbie Polakom na Wschodzie

Rozmowa z ks. prof. dr. hab. Edwardem Walewandrem — dyrektorem Instytutu Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego

W bieżącym roku Instytut obchodzi swój kolejny jubileusz...

- Instytut Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym jest placówką naukową Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego powołaną do życia przed 30 laty, 11 października 1972r. Program działalności naszego Instytutu skupia się na wszystkich sprawach związanych z łącznością Polski z Polonią. Badania Polonii prowadzone są przez nas na płaszczyźnie historycznej, teologiczno-pastoralnej, prawnej, psychologiczno-socjologicznej, a nawet literackiej. Służą temu kwerendy archiwalne dotyczące m.in. dziejów parafii polonijnych, czy też organizowane prawie corocznie międzynarodowe sympozja naukowe.

Referaty przygotowane i wygłoszone na sympozjach ukazują się potem drukiem...

- Zamieszczaliśmy je do początku lat 90. w „Studiach Polonijnych", wydawanym od 1976r. przez nasz Instytut.

Do dziś ukazały się 24 tomy. Treść „Studiów Polonijnych" przedstawia książka ks. Ireneusza Korzeniowskiego *„Zawartość "Studiów Polonijnych" 1976-2000. Przewodnik bibliograficzny" (Lublin, 2001). W pewnym sensie jest to także rekapitulacja, mająca na celu uświadomienie redakcji potrzeb i kwestii wartych opracowania w dalszej kolejności.*

Jakie regiony świata i Polonia tam zamieszkała są w kręgu zainteresowania Instytutu?

-Interesujemy się praktycznie wszystkimi naszymi rodakami — tak na Zachodzie jak i na Wschodzie. Problematyką Polaków na Wschodzie zajmowaliśmy się jeszcze na KUL przed 1989r. Pracownicy i współpracownicy Instytutu publikowali wyniki swych badań w formie artykułów popularno-naukowych przeważnie za granicą. Wiele obserwacji dotyczących sytuacji Kościoła katolickiego na Wschodzie, jeszcze na terenie ZSRR, dostarczały wyjazdy duszpasterskie do

Ks. prof. dr hab. Edward Walewandr

pracy za wschodnią granicą.

Jeszcze przed upadkiem ZSRR rozpoczęto przygotowanie międzynarodowego sympozjum „Polacy w Kościele katolickim w ZSRR", które odbyło się na KUL 14-16 maja 1990r. Jego pokłosiem jest książka o tym samym tytule wydana w Lublinie w 1991r. Jest to jedna z pierwszych publikacji na temat losu Polaków w Związku Radzieckim od rewolucji 1917r. do czasów najnowszych, ze szczególnym uwzględnieniem czasów ostatniej wojny. Wśród autorów znaleźli się też obywatele radzieccy. O pracy „Polacy w Kościele katolickim w ZSRR" można śmiało powiedzieć, iż daje obraz rzeczywisty bez przemilczeń i zniekształceń. Główną zaletą tego dzieła było uchwycenie całokształtu trudnych, niekiedy wstrząsających dziejów polskiego martyrologium na Wschodzie.

Druga praca, która ukazała się drukiem dzięki staraniom Instytutu, to „Odrodzenie Kościoła katolickiego w byłym ZSRR. Studia historyczno-demograficzne" (Lublin, 1993). To dzieło zbiorowe powstało z inicjatywy nuncjusza apostolskiego w Polsce abpa Józefa Kowalczyka i miało jakby uzasadnić konieczność reaktywowania administracji Kościoła katolickiego na Wschodzie. Praca ta dotyczy liczebności katolików na terenie byłego ZSRR i mówi o katolikach, którzy na terenie ogromnego imperium sowieckiego znaleźli się wskutek różnych okoliczności, przeważnie od nich niezależnych.

Odpowiedź na zasadnicze pytanie, ilu wiernych Kościoła katolickiego znajduje się dzisiaj na terenie byłego ZSRR, musi znaleźć konkretną odpowiedź, m.in. po to, by można tym ludziom zapewnić pełną opiekę duszpasterską. Przeznaczeniem książki jest niesienie pomocy Polakom na Wschodzie.

Obie omówione prace mają charakter wprowadzający do całości problematyki wschodniej. Po nich, w ramach badań naszego Instytutu, omawialiśmy zagadnienia bardziej szczegółowe, dotyczące obecności Polaków w poszczególnych krajach powstałych po rozpadzie ZSRR.

I tak w roku 1992 odbyło się na KUL międzynarodowe sympozjum poświęcone Polakom na Łotwie. Wśród prelegentów znalazły się osoby związane pochodzeniem z Łotwą oraz Łotysze. Sympozjum w Lublinie wniosło autentycznie wiele do niewyraźnie rysującej się dotąd wiedzy o Polakach na Łotwie, ich kulturze, życiu duchowym i religijnym. Pokłosiem sympozjum jest książka "Polacy na Łotwie" (Lublin, 1993).

Praca "Polacy i Niemcy w Rosji. Zagadnienia wybrane" (Lublin, 1993) jest też owocem międzynarodowego sympozjum, które odbyło się na KUL w roku 1993.

Kolejne międzynarodowe sympozjum, zorganizowane przez nasz Instytut w roku 1997, dotyczyło zagadnienia "Polacy w Estonii na tle dziejów estońskich". Ten szczegółowy temat zgromadził aż 28 referentów z kraju i z Estonii i spotkał się z ogromnym zainteresowaniem uczestników. W spotkaniu uczestniczyło codziennie ok. 100 osób. Wynikiem sympozjum jest praca "Polacy w Estonii".

„Polacy w Armenii na tle dziejów armeńskich" to sympozjum, które odbyło się na KUL w roku 1999. Jego pokłosiem jest praca „Polacy w Armenii" pod moją redakcją naukową (Lublin, 2000). Faktycznie, prawie nie znamy Polaków w Armenii, dlatego też zorganizowano to sympozjum. Chcemy ich poznać, dowiedzieć się, czym i jak żyją, aby obudzić zainteresowanie się nimi. Za tym rozpoznaniem naukowym ma iść konkretna pomoc. Chcemy też utrzymać z nimi nieustanną więź. Ich dzień wczorajszy i dzisiejszy chcemy rozpatrzyć na tle dziejów Armenii. Kraj ten przez swoje wyjątkowe martyrologium jest nam szczególnie bliski. Z pewnością i przez to spotkanie nasze związki z Armenią stają się jeszcze bardziej żywe.

Potem, w roku 2001, odbyło się u nas sympozjum „Polacy w Gruzji". Książka ukazała się pod tym samym tytułem. We wprowadzeniu do książki zwróciłem uwagę m.in. na potrzebę przywołania pokłosia już odbytych sympozjów poświęconych Polakom poza granicami kraju.

Ostatnie sympozjum na tematy wschodnie, dotyczyło Polaków w Azerbejdżanie i zakończyło się w maju 2002r. Książka, zawierająca referaty sympozjum, ukaże się na początku 2003r.

Polonijne sympozja KUL są w jakimś sensie spełnieniem postulatu, jaki w połowie XIX wieku sformułował Joachim Lelewel: *"Aby Polonię poznać w całej rozciągłości, nie we własnym jedynie jej obrębie, ale po obcych też krajach, po całej kuli ziemskiej szukać wypada, nie zaniedbując wspomnień i zasług jakie, gdzie w jakim kraju położyli."*

Tegoroczny jubileusz Instytutu pozwala na pewnego rodzaju podsumowania badań nad Polakami na Wschodzie...

-Nasze badania nad Polakami na Wschodzie wskazują jasno, iż idą one równolegle w dwóch kierunkach. Część prac zbiorowych publikowanych w Instytucie to opracowania monograficzne, często podsumowania szerszych badań prowadzonych przez autorów, a bardzo często również prace inspirowane przez nas. W sumie więc, poprzez te swoiste zamówienia kierowane do kompetentnych autorów z różnych środowisk krajowych i zagranicznych, uzyskujemy wartościowe przyczynki źródłowe, które mogą posłużyć do opracowania syntez.

Drugi kierunek tych badań to animowanie różnego rodzaju wspomnień, relacji, ewentualnie gromadzenie materiałów opracowanych spontanicznie z autopsji lub ze słyszenia. Obecnie mamy na swoim koncie już kilka ww. tomów takich materiałów. Trzeba zdać sobie sprawę z tego, iż powoli kończy się bezpośredni kontakt z osobami, mogącymi przekazać swoje własne przeżycia. Okazuje się jednak, że dość szerokim — choć niełatwym — polem działania może się okazać gromadzenie spuścizny pisarskiej, tu i ówdzie przechowywanej. Jest to całkowicie realne, na co wskazują już pewne publikowane u nas prace.

W naszych dotychczasowych doświadczeniach, nabytych przy okazji badań nad Polakami na Wschodzie, wymienić należy na pierwszym miejscu konieczność przełamania niechęci do udostępniania publicznego relacji z minionego okresu i związanych z nim przeżyć. Można przypuszczać, że tylko część osób posiadających takie materiały decyduje się na ich publikację. Dobrze byłoby więc, gdyby pozostałe tego typu źródła można było choćby zabezpieczyć przed zniszczeniem. Dokonanie tego to jednak nie tylko kwestia metody, choć ona odgrywa tu dużą rolę, ale przede wszystkim środków, których chroniczny brak nie jest przecież tajemnicą.

Dziękuję za rozmowę

Leszek WĄTRÓBSKI

IZRAEL

Znowu zamach

17 lipca br. w wieczornym zamachu w Tel-Awiwie zginęło trzech przechodniów oraz dwaj samobójcy palestyńscy. Co najmniej trzydzieści osób zostało rannych, sześć z nich są w ciężkim stanie.

Do zamachu doszło późnym wieczorem na zatłoczonej ulicy w południowym Tel-Awiwie, niedaleko starego dworca autobusowego. W pobliżu mieszka wielu cudzoziemskich robotników, pracujących w Izraelu.

Według izraelskiej policji, na którą powołuje się telewizja BBC, dwaj palestyńscy zamachowcy oddaleni byli od siebie o około 15 metrów, każdy miał na sobie pas zawierający około 4 kilogramów trotylu oraz gwoździe. Do przeprowadzenia zamachu przyznała się organizacja Islamski Dżihad.

Izrael obarczył odpowiedzialnością za zamach przewodniczącego Autonomii Palestyńskiej Jasera Arafata. Izraelski minister obrony Beniamin Ben Eliezer zapowiedział w związku z tym, że plany złagodzenia restrykcji ekonomicznych wobec Autonomii Palestyńskiej zostaną na razie zawieszone.

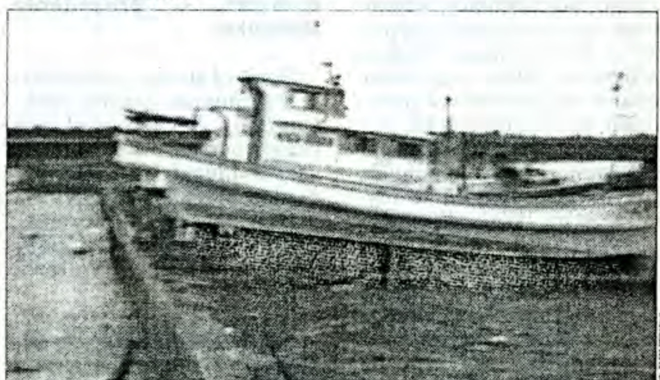
Władze Autonomii potępiły zamach. Palestyński negocjator Saeb Erkat tłumaczył, że nie można obarczać winą za zamach władz palestyńskich.

Prezydent Stanów Zjednoczonych George Bush powiedział w związku z zamachem, że *„pokój nie może opierać się na przemocy, wymierzonej przeciwko niewinnym cywilom"*. Wyraził przekonanie, że samobójczy atak Palestyńczyków uderza również w wysiłki USA, mające na celu przywrócenie nadziei na pokój.

Izraelska policja w całym rejonie Tel-Awiwu jest w stanie pogotowia w związku z informacjami służb specjalnych o planowaniu przez Palestyńczyków kolejnych zamachów.

PAP, IT

FOTO W **Głosie**

Japonia przeżyła kataklizm. Tajfun, który przeszedł nad południową częścią wysp, wyrządził gigantyczne szkody. Pozbawionych energii elektrycznej, a także połączeń telefonicznych zostało ponad 28 tys. domów. Na kilku wyspach nie funkcjonuje komunikacja. Ludzie poszukują zaginionych najbliższych. Najbardziej ucierpiała wyspa Okinawa, na której znajdują się m.in. amerykańskie bazy wojskowe. Na razie nie wiadomo, kiedy zostaną przywrócone dostawy prądu. Japońskie linie lotnicze odwołały połączenia z tą częścią Japonii.

Wichura o nazwie Halong, której prędkość osiąga 126 kilometrów na godzinę, przemieszcza się teraz na północny wschód. Wieczorem dotrze do wyspy Kiusiu. Trasę tajfunu Halong śledzą także z zaniepokojeniem rosyjskie władze. Z prognoz synoptyków wynika, że tajfun nabierze mocy i uderzy także na Sachalin i Kamczatkę.

Halong to już czwarty tajfun, który nawiedził południową część archipelagu japońskiego w tym tygodniu. Poprzednie — Rammasun, Chata, Nakri - spowodowały śmierć co najmniej 100 osób.

RMF, IT

Federacja na kolanach

Zastępca kierownika administracji prezydenta - przewodniczącym największej centrali związkowej

12 lipca br. do dymisji podał się przewodniczący Federacji Związków Zawodowych Białorusi Franc Witko, a już 16 lipca br. na Plenum FZZB został zatwierdzony nowy przewodniczący. Został nim Leonid Kozik, zastępca kierownika administracji prezydenta Białorusi. *„Jest to pogwałcenie międzynarodowych konwencji o niezależności ruchu związkowego”* — tak skomentował Głosowi decyzję Plenum Aleksander Buchwostow, lider związku zawodowego “Awtosielchozmaszu”.

Tak więc trwająca w ciągu ostatnich lat walka ze związkami zawodowymi została przez władzę wygrana. W przeddzień posiedzenia Plenum Leonid Kozik zapewniał, że jest zdolny w najbliższym czasie rozwiązać wszystkie problemy ruchu związkowego i to bez organizowania żadnych protestów. *„Sam na plac nie pójdę i was nie puszczę”* — miał powiedzieć aktywistom związkowym nowy przewodniczący. Jednocześnie zapowiedział, że już w najbliższym czasie przywrócony zostanie stary porządek wpłacania składek związkowych i zostaną pozytywnie rozwiązane sprzeczne pytania dotyczące własności Federacji Związków Zawodowych Białorusi. 15 lipca br. z Leonidem Kozikiem spotkał się Aleksander Łukaszenko. Zgodnie z oświadczeniem prasy, prezydent miał powiedzieć, że *“związki zawodowe zawsze mogą liczyć na wsparcie państwa białoruskiego i osobiście prezydenta w prowadzeniu działań konstruktywnych”.*

Związki zawodowe zbierają transparenty

Swoją walkę ze związkami zawodowymi władza rozpoczęła jeszcze w 1995r. od brutalnego zdławienia strajku pracowników mińskiego metra. Wtedy wyrzuceni z pracy związkowcy przez kilka lat nie mogli znaleźć zatrudnienia. Jak się okazało, była to dobra nauczka. Bo w ciągu następnych 6 lat żadnych poważniejszych kłopotów ze związkami zawodowymi białoruskie władze nie miały. Niezależne związki zawodowe, za wyjątkiem górniczego związku z Soligorska, wciąż są bardzo słabe, a licząca ponad 4 mln członków Federacja Związków Zawodowych Białorusi pozostaje kolosem na glinianych nogach. Jednak pogorszenie sytuacji gospodarczej i rosnące niezadowolenie szeregowych związkowców wymuszało coraz to bardziej aktywną działalność największej centrali związkowej, w tym wysuwanie żądań politycznych. Apogeum tego stał się udział lidera FZZB Władimira Hańczaryka w kampanii prezydenckiej.

Po przegranych wyborach umiarkowani liderzy związkowi, spodziewając się na zawarcie kompromisu z Aleksandrem Łukaszenką, wymusili dymisję Hańczaryka. Jego miejsce zajął bardziej ugodowy Franc Witko. Deklarował on odpolitycznienie związku i przez cały czas szukał porozumienia z Aleksandrem Łukaszenką. Jednak wcale nie oszczędziło to FZZB przed brutalnym atakiem ze strony władzy.

Wprowadzenie nowego porządku wpłacania składek związkowych było mocnym uderzeniem po finansowej niezależności FZZB i istotnie wpłynęło na nastroje części aktywistów. Większość aparatu FZZB coraz mocniej schylała się ku zawarciu kompromisu z władzą za każda cenę.

„We wszystkich regionach Białorusi obserwowana jest aktywizacja działań miejscowych administracji w kierunku utworzenia nowych, posłusznych władzy, związków zawodowych, w kilku regionach te działania są poparte przez kierownictwo miejscowych oddziałów związków zawodowych” — powiedział Aleksander Buchwostow, lider Związku Zawodowego “Awtosielchozmaszu.” Na niektórych przedsiębiorstwach, np. w Mińskiej Fabryce Samochodów, te działania przyniosły pewien sukces. Jednak po co stwarzać nowe związki, jeżeli można przejąć kontrolę nad całą Federacją? Plenum, zatwierdzając kandydaturę Leonida Kozika, położył kres istnieniu Federacji Związków Zawodowych Białorusi jako organizacji niezależnej od władzy. Jest to o tyle wymowne, że nawet nie zgłoszono alternatywnej kandydatury. Komentując dla agencji „Interfax” kandydaturę Kozika na stanowisko przewodniczącego FZZB, były przewodniczący centrali związkowej Władimir Hańczaryk wyraził zwątpienie, czy w ogóle zastępca kierownika administracji prezydenta wciąż jest członkiem związku zawodowego. Na 31 lipca br. jest zaplanowany nadzwyczajny zjazd FZZB, który teoretycznie może nie uznać decyzji Plenum, to jednoznacznie zaowocuje rozłamem w największej centrali związkowej. W wyniku może powstać kilka odrębnych związków, część z których będzie podporządkowana władzy, część będzie niezależna. Jednak nawet w tym wypadku cel, który stawiali sobie przeciwnicy istnienia niezależnych związków zawodowych, zostanie osiągnięty.

„Teraz Aleksander Łukaszenko chce zniszczyć cały ruch związkowy. On chciałby zniszczyć wszystkie organizacyjne formy opozycji. I wolne związki i Federację Związków Zawodowych Białorusi... Chce sprowadzić związki zawodowe do niewielkich marginalnych grupek, od których nic nie zależy i za którymi nikt nie pójdzie” — powiedział **Głosowi** Wiktor Iwaszkiewicz, jeden z liderów Wolnych Związków Zawodowych i redaktor naczelny gazety „Robotnik”.

Ciągłe pogarszanie się sytuacji gospodarczej kraju wpływa na nastroje pracowników. Zaowocowało to spadkiem poparcia dla Aleksandra Łukaszenki, które teraz jest najmniejsze od czasu objęcia przez niego stanowiska prezydenta. Przy słabości partii opozycyjnych nadzieje przeciwników reżimu coraz częściej zwracają się ku związkom zawodowym. I właśnie dlatego władze w ciągu ostatnich miesięcy zadali sobie tyle trudu, aby podporządkować sobie ruch związkowy.

Andrzej ODLANICKI

DZIEDZICTWO

Będziemy współpracować z UNESCO

Podpisaniem umowy o współpracy z białoruskim rządem w dziedzinie edukacji, kultury i nauki zakończył trzydniową wizytę na Białorusi dyrektor generalny UNESCO, Koichiro Matsuura.

Dyrektor wręczył władzom Białorusi certyfikat, potwierdzający wpisanie zamku w miejscowości Mir (przez kilka stuleci należał do rodziny Radziwiłłów) na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO.

„Mirski zamek pozostaje symbolem niepodległości, potęgi i odrodzenia waszego kraju. I to, że zostaje wpisany na listę Światowego Dziedzictwa, oznacza, iż stał się on częścią kultury całej ludzkości” - powiedział Matsuura.

Eksperci liczą, że wpisanie zamku w Mirze na listę przyspieszy restaurację budowli, odnawianej od około dziesięciu lat. Z dyrektorem generalnym UNESCO spotkał się prezydent Aleksander Łukaszenko, który zapewnił, że Białoruś jest bardzo zainteresowana współpracą z tą wpływową międzynarodową organizacją.

Podczas wizyty Matsuury przedstawiciele białoruskich organizacji społecznych zwrócili uwagę na katastrofalną sytuację w białoruskich mediach elektronicznych. Wskazali na dominację rosyjskojęzycznych kanałów telewizyjnych i radiowych oraz na to, że drugi program białoruskiej telewizji, który rozpoczął pracę 25 czerwca br., nadaje programy wyłącznie w języku rosyjskim.

„97 proc. czasu antenowego - wszystkich dostępnych kanałów to audycje rosyjskojęzyczne” — napisali w apelu przedstawiciele 17 organizacji społecznych. Ostrzegli, że w warunkach, kiedy młode pokolenie nie słyszy niemal zupełnie języka ojczystego, realna staje się możliwość zniknięcia tego języka.

Radio Svoboda, Radio Racja, AO

Ceny paliw 18 lipca 2002

A-76	AI-92	AI-95	Olej napędowy
Stacje koncernu Biełnieftiechim			
605 0,30*	755 0,35*	830 0,40*	580 0,27*
Stacje kompanii LUKOIL			
585	750	810	555

** cena jest podana w USD, * tr.sp. - transport specjalny*

Kurs walut Banku Narodowego z dnia 18.07.2002r.

USD	LIT	RUR	PLN	EURO
1816	531,27	57,58	441,44	1834,61

SĄDOWNICTWO

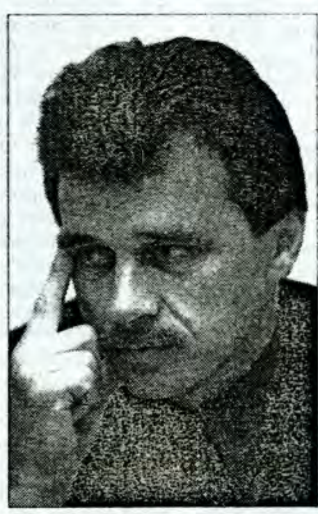
Lebiedźko oskarżony

Lider Zjednoczonej Partii Obywatelskiej Anatol Lebiedźko (na zdj.) jest oskarżony o zniesławienie prezydenta Aleksandra Łukaszenki.

Podstawą do tego stał się artykuł „Bandyci finansują reżim białoruski”, który ukazał się 2 listopada 2001r. w „Woli Narodowej”, gdzie Lebiedźko miał oświadczyć, że Białoruś sprzedaje broń do tzw. „krajów bandyckich” i ten biznes znajduje się pod osobistą kontrolą Aleksandra Łukaszenki.

W styczniu 2002r. prokuratura sowieckiego rejonu Mińska wszczęła postępowanie karne, a 12 lipca br. Anatolowi Lebiedźce postawiono zarzuty o popełnienie czynu przewidzianego częścią pierwszą artykułu 367 Kodeksu Karnego Białorusi. Liderowi białoruskich liberałów grozi do 4 lat więzienia.

Zjednoczona Partia Obywatelska w ciągu ostatniego czasu prowadzi kampanie informacyjne w sprawie zniknięć działaczy opozycji i istnienia nielegalnej kasy, do której przelewane są zyski od handlu bronią. *„Będziemy się bronić, ale będzie to obrona z elementami ataku. Nie zaprzestaniemy prowadzenia kampanii informacyjnych. Oprócz tego będę się odwoływał do wcześniejszych decyzji sądów, które odmówiły wszczęcia sprawy przeciwko prezydentowi, który oskarżył mnie o to, że jestem absolwentem szkoły szpiegowskiej i że otrzymuję pieniądze od ambasadorów zachodnich”* — powiedział **Głosowi** Anatol Lebiedźko.

W ostatnim czasie prokuratura wszczęła kilka podobnych spraw. Proces dziennikarzy „Pahoni” już się skończył wyrokiem skazującym. W najbliższym czasie rozpocznie się proces Wiktora Iwaszkiewicza, redaktora naczelnego gazety „Robotnik”. Tak więc artykuł 367 KK znajduje się w epicentrum życia politycznego kraju.

„Odniosłem wrażenie, że najbardziej aktywni działacze opozycyjni, czy to dziennikarze, czy to związkowcy, czy to liderzy partii politycznych, będą wrobieni w takie sprawy kryminalne. Chodzi o to, żeby unieszkodliwić najlepszych, najbardziej aktywnych” — powiedział Mikoła Markiewicz.

Andrzej ODLANICKI

AKTUALNOŚCI

MNIEJSZE ZBIORY

Zbiory zboża będą niższe od planowanych — oświadczył wiceminister rolnictwa RB Anatol Rubanik. W bieżącym roku zbiory zboża wyniosą nie więcej niż 5,9-6 mln ton, natomiast prognozy mówiły o 6,4 mln ton. W ubiegłym roku zbiory wyniosły nieco ponad 5 mln ton.

PRACOWNICY PROTESTUJĄ

12 lipca br. w Grodnie odbyła się pikieta pracowników przedsiębiorstwa „Azoty” którzy domagali się wypłaty zaległych pensji. W akcji uczestniczyło około 30 osób, którzy trzymali w rękach plakaty „Gdzie moje pieniądze?”, “Chcę jeść”, “Wypłaty pracownikom!” itd. I chociaż akcja nie była uzgodniona z władzami miejskimi, milicja nikogo nie zatrzymała.

OPŁATY ZA CZYTANIE

Od 200 do 500 rubli (0,5-1,25 zł) za książkę trzeba będzie niebawem zapłacić za wypożyczenie 1 książki z bibliotek i publicznej na Białorusi. Opłaty wprowadziła administracja regionalna na polecenie Ministerstwa Kultury RB, które uznało płatne wypożyczanie za jedyny sposób na utrzymanie bibliotek. Z budżetu państwa trafiają bowiem do nich znikome środki. Bibliotekarze protestują — z powodu nowego przepisu mogą wkrótce stracić pracę, ponieważ biblioteki zostaną zamknięte z braku czytelników. Najliczniejszą ich grupę stanowią bowiem ludzie o najniższych dochodach — studenci i emeryci.

EURO NADAL MOCNE

Drugi dzień na Białorusi EURO kosztuje więcej niż dolar. W dniu dzisiejszym niektóre banki białoruskie sprzedają EURO za 1864 rubli białoruskich, natomiast USD są sprzedawane za 1840 rubli.

ŁATUSZKO KRYTYKUJE OBWE

Rzecznik MSZ RB Paweł Łatuszko skrytykował 11 lipca br. decyzję Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE o przeniesieniu na luty przyszłego roku debaty nad przywróceniem Białorusi członkostwa w Zgromadzeniu. W wydanej 10 lipca br. rezolucji ZP OBWE wyraziło zaniepokojenie informacjami o udziale najwyższych urzędników białoruskich w zaginięciach opozycyjnych działaczy oraz informacjami o dostarczaniu przez Białoruś broni terrorystom i państwom ich wspierającym.

ZMIANA POLITYKI WOBEC NATO

Zdaniem doradcy białoruskiego ministra obrony Sergiusza Bułyhina *“pomimo, iż stosunek Białorusi do rozszerzenia pozostał niezmienny, Białoruś powinna pogłębiać swe stosunki z NATO, gdyż rozszerzenie tej organizacji jest faktem, z którym musimy się liczyć i unikać niepotrzebnych konfliktów”*. Według doradcy, Białoruś *“nie powinna się izolować, gdyż Polska jest już członkiem NATO, kraje bałtyckie zamierzają przystąpić do Sojuszu, zatem żaden kraj nie jest w stanie samodzielnie zapewnić sobie bezpieczeństwa”*.

GW, Radio Racja, Charter' 97, AO

Syn ziemi nadniemeńskiej

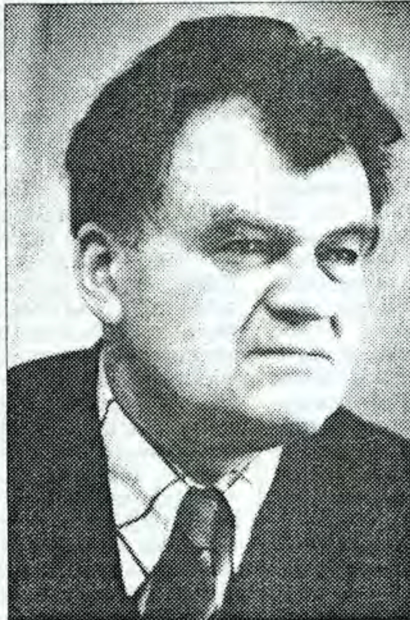
"Czasami żałuję ludzi, którzy w swym życiu nie poznali smaku twórczości - obojętnie w jakiej dziedzinie. Niepełne życie..." **Aleksiej Karpiuk**

11 lipca br. w siedzibie Społecznego Zjednoczenia „Ratusz" w Grodnie odbył się wieczór pamięci, poświęcony 10. rocznicy śmierci wybitnego białoruskiego pisarza Aleksieja Karpiuka (na zdj.).

Podczas wieczoru można było wysłuchać interesujących wypowiedzi i wzruszających wspomnień osób, które miały możliwość poznać go bliżej, jego współpracowników, przyjaciół oraz najbliższą rodzinę — żonę i brata. Rok 1991 był ogłoszony na Grodzieńszczyźnie Rokiem Aleksieja Karpiuka, który na zawsze pozostał symbolem wielkości czynu i charakteru. *„Czy się to komu podoba, czy nie, jednakże należy przyznać, że poziom kultury i świadomości narodowej Polaków jest wyższy. U nas złoszczą się na Polskę, zazdroszczą. Skoro jesteśmy takimi "łopuchami", którzy nadal pozostają "wiernymi komunistami", to czegoż chcemy?! Jestem przekonany, że tylko dzięki wzajemnej otwartości i szczerości można dojść do czegoś porządnego i ludzkiego"* — powiedział Aleksiej Karpiuk w jednym z wywiadów.

Głos przytacza wspomnienia Tadeusza Gawina o tym nietuzinkowym człowieku, który niewątpliwie na stałe zapisał się do historii powstania Związku Polaków na Białorusi.

Iness TODRYK

Aleksiej KARPIUK urodził się w 1920r. we wsi Streszewo na Białostocczyźnie. Przed wojną był komsomołcem. Podczas okupacji niemieckiej działał w ruchu oporu, został aresztowany i osadzony w obozie w Stutthofie. Po ucieczce z obozu był partyzantem, później dowodził oddziałem im. Kalinowskiego. Wśród odznaczeń bojowych posiada Order Czerwonego Sztandaru oraz Złoty Krzyż Orderu „Virtuti Militari". W walkach o Berlin został ciężko ranny. Po wojnie ukończył Wydział Języków Obcych Grodzieńskiego Instytutu Pedagogicznego. Napisał powieści: „Danuta", „Odyseja puszczańska", „Raj Weroliński", „Korzenie", „Biała dama", „Requiem", wiele opowiadań, szkiców i miniatur. Karpiuk był jednym z założycieli i pierwszym dyrektorem Muzeum Religii w Grodnie — faktycznie było to muzeum białoruskiej kultury i starożytności. Nosił tytuł Zasłużonego Działacza Kultury RB.

W 1966r. na zjeździe Związku Pisarzy BSRR wystąpił z „nacjonalistycznym" i „antysowieckim" przemówieniem, którego tekst został wydrukowany dopiero w 1990r.

W 1971r. KGB z rozkazu miejskiego i obwodowego komitetów KPZR w Grodnie sfabrykowało przeciwko Karpiukowi sprawę, oskarżając go jako „zdrajcę" i „faszystę". W latach 1989-1991 napisał szereg artykułów o treści antybolszewickiej, brał udział w mityngach BNF, sprzyjał utworzeniu Związku Polaków na Białorusi. Wiosną 1991r. wygrał sprawę sądową z czasopismem KC KPB „Polityczny Rozmówca" i opuścił szeregi KPZR. Zmarł po ciężkiej chorobie 14 lipca 1992r.

Myślał o wszystkich

"...Odniosłem wrażenie, że niektórzy przedstawiciele naszego kierownictwa dotychczas kierują się zasadami: powstrzymywać, nie dopuszczać, nie pozwalać, podejrzewać i niczego nie zmieniać".

Z listu Aleksieja Karpiuka do Michaila Gorbaczowa.

14 lipca br. minęło 10 lat z dnia śmierci znanego białoruskiego pisarza i dysydenta radzieckiego, naszego ziomka, Aleksieja Karpiuka. Postać ta jest mi szczególnie bliska, ponieważ w pewnym czasie poważnie wpłynął on na mój los.

Po raz pierwszy zetknąłem się z nim podczas mojej służby we Władywostoku w 1987r. Przysłał do mnie list, swego rodzaju odpowiedź na mój artykuł, który nie został zamieszczony w „Grodzieńskiej Prawdzie". Pisałem o sytuacji mniejszości polskiej na Grodzieńszczyźnie, poruszyłem w nim temat szkolnictwa polskiego. Artykuł nie został zamieszczony w gazecie, ale trafił do Karpiuka. W swoim liście prosił on mnie o podanie adresów Polaków w Grodnie, którym też nie jest obojętna sytuacja mniejszości polskiej na naszych terenach. Nie znałem jeszcze wtedy takich ludzi.

Był to początek naszej znajomości, która później przerosła w przyjaźń. Jesienią tegoż roku udało mi się przenieść do Grodna. Odwiedziłem wtedy Karpiuka w pracy, w domu-muzeum Elizy Orzeszkowej. Nie zważając na aktywne poszukiwania, nie udało mu się odnaleźć w Grodnie Polaków, którzy by chcieli włączyć w działalność odradzającą, dlatego bardzo się ucieszył, gdy do niego przyszedłem. Obdarzył zaufaniem, chociaż był na mnie w tym czasie mundur wojsk ochrony pogranicza, które przecież należały do KGB. Na pewno pomyślał, że ze sprzymierzeńcem w osobie młodego podpułkownika będzie mu łatwiej pracować nad sprawą odrodzenia polskości.

Białorusin Karpiuk nie mógł się pogodzić z tym, że Polacy pozbawieni są prawa pobierania nauki w języku ojczystym, nie mają własnej gazety ani zjednoczenia społecznego, które by broniło ich interesów. Niestety nikt z miejscowych Polaków nie podejmował wtedy tego typu pytań. Karpiuk rozpoczął walkę o prawa Polaków, w tym też moje i moich dzieci. Chciał wykorzystać czas „pieriestrojki", kiedy osłabiony został ucisk ideologiczny. Pokazał mi list wysłany w kwietniu 1987r. do Gorbaczowa. Zrozumiałem wtedy, że to pytanie nurtowało go od dawna, nie rok i nie dwa. Nie wiem, czy Sekretarz Generalny czytał ten list, ale został on przeadresowany do Grodna. Odpowiedź Karpiuk otrzymał telefonicznie od zastępcy kierownika Oddziału Ideologicznego Obwodowego Komitetu Partii Olekszewicza. Powiedział on, że problem naświetlony przez Karpiuka nie istnieje, ponieważ Polacy nigdy nie zwracali się do władz z prośbą o nauczanie dzieci w języku ojczystym.

W grudniu 1987r. napisał on następny list do Gorbaczowa, w którym sytuację mniejszości polskiej w ZSRR porównał z zatonięciem statku „Admirał Nachimow". *„Statek ten zatonął przez niedopatrzenie kapitana-* pisał Karpiuk. — *A przede wszystkim przez to, że był przestarzały. Dlatego nie ma nic dziwnego w tym, że Polacy nie zwrócili się do władz z prośbą o pomoc. Problem polega na tym, że władzę nigdy nie interesowały problemy mniejszości narodowych. Szkoda, że społeczeństwo dzisiejsze nie jest jeszcze pozbawione strachu przed prześladowaniami za odmienne poglądy."*

Na początku 1988r. Karpiuk żalił mi się na brak pomocy ze strony niektórych przedstawicieli Związku Pisarzy BSRR. W związku z tym, poprosił mnie o napisanie listu do niego i do Bykowa z prośbą o pomoc w tej sprawie. W marcu doradził mi napisać list do Gorbaczowa.

10 sierpnia 1988r. w Sali Konferencyjnej uniwersytetu grodzieńskiego odbył się zjazd założycielski Kulturalno-Oświatowego Towarzystwa im. Adama Mickiewicza. Chociaż zebrało się dużo ludzi, można było wyczuć jakieś skrępowanie. Tylko po wystąpieniu Karpiuka zebrani zaczęli wypowiadać się o tym, co najbardziej bolało, i zachęcać do ubiegania o swoje prawa, zapewnione przez konstytucję.

W ostatnich dniach sierpnia Grodno odwiedziła znana polska pisarka Barbara Wachowicz. W programie jej wizyty oczywiście nie znalazło się spotkanie z miejscowymi Polakami. Tylko dzięki zaangażowaniu Karpiuka mogliśmy się spotkać ze słynną rodaczką.

Dla zapewnienia akceptacji naszego zjednoczenia przez stronę polską, spotkał się on z Konsulem RP w Mińsku gen. Obiedzińskim, który wkrótce do mnie zadzwonił. Za spotkanie z konsulem dostałem od dowództwa wymówienie. Przez pół roku zabroniono mi pracować z ważnymi i tajnymi dokumentami. I to nie zważając na to, że byliśmy z gen. Obiedzińskim żołnierzami krajów objętych Układem Warszawskim. Na papierze sojusznicy, ale w sednie sprawy...

W latach 1989-1990 mało kontaktowałem z Karpiukiem. Jednak przyjechał, kiedy dowiedział się, że kandyduję do Rady Najwyższej BSRR od okręgu sopockińskiego, i wystąpił tam z przemówieniem. Rozumiał wtedy, że podtrzymując mnie, występuje przeciwko władzy. Przemówienie to miało bardzo wymowne znaczenie. W wyniku otrzymałem 651 głosów, mój konkurent, przewodniczący miejscowego kołchozu - 240. Później wyniki sfałszowano. Zabrakło mi 122 głosów, żeby dostać się do Rady Najwyższej. Zadzwonił do mnie później Karpiuk i zapytał: *"Dostałeś lekcję? Rozumiesz teraz, że takich jak ty do władzy nie dopuszczą nigdy".*

Przed założycielskim zjazdem Związku Polaków na Białorusi w 1990r. niejeden raz radziłem się z nim, jak mam działać. Zawsze mi odpowiadał jedno i to samo: *"Kierować Związkiem".* Wtedy dowództwo postawiło przede mną warunek: mogę kontynuować karierę wojskową jedynie pod warunkiem odejścia od działalności społecznej. Wydawało mi się wtedy, że mogę odejść od spraw polskich: proces został zapoczątkowany i nie jest ważne, kto będzie kierować. Odczuwając jednak ogromną odpowiedzialność za tę sprawę i dzięki namowom Karpiuka, nie zostawiłem sprawy odradzania polskości, zostając jednocześnie kierownikiem łączności grodzieńskiego oddziału ochrony pogranicza. Wybór ten jednak postawił kropkę na mojej karierze. Zwolniono mnie ze służby, miałem wtedy 40 lat. Nikt nie patrzył na to, że broniłem interesów mniejszości polskiej tylko wg przepisów prawnych, zresztą zapewnionych przez konstytucję. Państwo radzieckie nie tylko zniszczyło moją karierę, nie dostałem nawet należącej mi się emerytury. Po kilku dniach po zwolnieniu spotkałem się z Karpiukiem, który mi zawsze radził łączyć działalność społeczną ze służbą wojskową. Po raz pierwszy milczał...

W latach 1991-1992 Karpiuk często chorował, spotykaliśmy się jednak regularnie. Na początku lipca 1992r. poczuł się bardzo źle, odwiedziłem go wtedy w domu. Nie dał po sobie poznać, jak źle się czuje. Za parę dni zadzwoniła do mnie jego żona, zrozumiałem, że stało się najgorsze. Białoruś straciła jednego ze swoich najlepszych synów, a Polacy - dobrego przyjaciela. Całe życie poświęcił on sprawie umocnienia swojej ojczyzny, żeby była samodzielna, niezależna i europejska. Za Białoruś, w której będzie miejsce dla wszystkich mniejszości narodowych. Kiedyś zapytałem go, dlaczego pomaga właśnie Polakom. Odpowiedział: *"Może jak zaczniecie uczyć się mowy ojczystej, otworzycie polskie szkoły, wtedy i Białorusini będą ubiegać się o swoje prawa."*

Bardzo przeżyłem jego pogrzeb. Bez przerwy myślałem, jak mogę mu się odwdzięczyć, aż wreszcie ukląkłem i zmówiłem pacierz po polsku.

Dopiero po jego śmierci otrzymaliśmy to, o co prosił w liście do Gorbaczowa. Minie 4 lata od jego śmierci, gdy otworzy swe progi pierwsza Polska Szkoła w Grodnie. Po kolejnych 3 latach powstanie Szkoła Polska w Wołkowysku. Nie wiem, czy stałoby się to wszystko możliwe bez tego wspaniałego człowieka. Wiem na pewno, że bez jego autorytetu i zaangażowania o wiele trudniej byłoby nam tego wszystkiego dokonać.

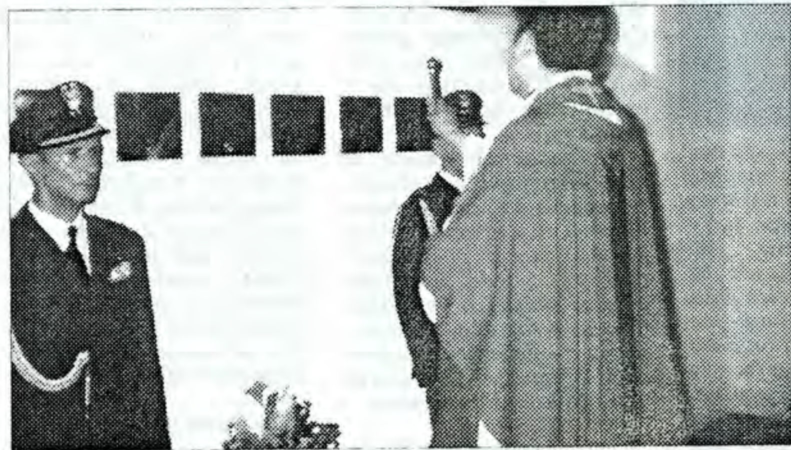
Tadeusz GAWIN

LIDA

Ku czci poległych

22 czerwca br. w kaplicy starego cmentarza przy ul. Engelsa w Lidzie odbyła się msza św. w intencji poległych lotników z V Pułku Lotniczego, który stacjonował w latach 1928-1939 w Lidzie. W tym dniu z inicjatywy Klubu Seniorów Lotnictwa w Białymstoku oraz ks. Józefa Bogdziewicza dokonano w kaplicy cmentarnej odsłonięcia i poświęcenia tablic — ku czci poległych, zaginionych i zmarłych lotników. Oto ich nazwiska: Władysław Borys, Leopold Łacina, Karol Wilhelm Radatz, Walenty Zubrycki, Wacław Korsak, Józef Seniszyn, Michał Bohatyrew, Bronisław Stankiewicz i Stefan Witorzeńć. Fundatorami mosiężnych, wygrawerowanych tablic były rodziny lotników. Poświęcenia tablic dokonał ks. Józef Bogdziewicz z parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Lidzie. Przy tablicach wartę honorową pełnili członkowie Klubu Seniorów Lotnictwa w Białymstoku — Feliks Nadowski i Eugeniusz Truszkowski, harcmistrz Teresa Zarzecka z Chorągwi Białostockiej ZHP oraz harcerze i harcerki ze Szczepu Republikańskiego Społecznego Zjednoczenia „Harcerstwo" z Lidy. Oprócz zaproszonej delegacji białostockich seniorów-lotników i Chorągwi Białostockiej ZHP, licznie przybyli i uczcili pamięć poległych członkowie Oddziału ZPB w Lidzie z prezes Izabelą Tyrkin, członkowie Koła Sybiraków w Lidzie oraz kombatanci AK. Wśród gości był również Józef Popko (z małżonką), rodowity lidzianin, były żołnierz V Pułku Lotniczego, obecnie obywatel Kanady, członek Stowarzyszenia Lotników Polskich Skrzydło „Warszawa" w Toronto.

Mirosław NIKICIUK

Podczas poświęcenia tablic

© M.NIKICIUK

SPOTKANIA

Lidzianie razem

Trzy dni pod rząd warszawiacy Jadwiga i Stefan Sobiescy przychodzili do Fary w Lidzie. Po mszy św. pytali parafian o ulicę, która przed wojną była Ptasią. Poszczęściło im dopiero za trzecim razem: nie tylko dowiedzieli się, gdzie ta ulica jest obecnie, ale poznali poszukiwaną przez nich osobę.

Weronika Kuryło, emerytowana nauczycielka, zaprosiła gości z Polski do domu. Sobiescy przekazali jej serdeczne pozdrowienia od bliskich jej osób, z którymi rozłączyły ją „wichury" wojenne. Wieczór wspomnień zabarwiony był i radością, i smutkiem. W tym samym dniu Weronikę Kuryło odwiedziła Maria Dudziak, studiowały razem w liceum pedagogicznym. Obecnie była lidzianka mieszka pod Krakowem. Bardzo wymowne jest to, że nie zdołała ich rozdzielić nawet granica.

To tylko niektóre ze spotkań, a było ich znacznie więcej podczas obrad Światowego Dnia Lidzian, który obchodzony był w tym miesiącu. Ważne pytania były poruszane podczas spotkań i rozmów, m.in. o odbudowie świątyń katolickich na ziemi lidzkiej, zagadnienia dotyczące odrodzenia kultury Polaków i Białorusinów i in. Przed zebranymi wystąpili: kierownik organizacji miejskiej „Towarzystwo Mowy Białoruskiej" im. Franciszka Skoryny Stanisław Sudnik oraz przewodniczący Towarzystwa Kultury Polskiej w Lidzie Aleksander Kołyszko. Obradom zjazdu towarzyszył program artystyczny, w ramach którego wystąpiły zespoły: „Kresowiacy", „Kali Łaska", „Szalom". Przedstawiły twórczość polskiego, białoruskiego i żydowskiego narodów. Nie mniej ciekawe były wycieczki do Wilna, Nowogródka, Miru, Nieświeżu, Słonimia, Żyrowic , Rużan, nad jezioro Świteź. Odjeżdżając goście nie kryli wzruszenia,cieszyli się z planów na nowe spotkanie w Lidzie za 2 lata.

Aleksander ŻAŁKOWSKI

Umysł architekta, dusza poety

Wywiad z Ryszardem Kacynelem (na zdj.), zasłużonym budowniczym Białorusi, laureatem nagrody Rady Ministrów RB, laureatem nagrody im. architekta Korola, a także działaczem społecznym ZPB i poetą.

Miejsce urodzenia: Wieś Piesle, niedaleko Indury
Wykształcenie: wyższe, absolwent Politechniki w Mińsku
Stan cywilny: żonaty, dwoje dzieci: Syn Ryszard — inżynier, córka Jolanta — architekt
Zawód to: przeznaczenie
Najbardziej ceni w ludziach: wiedzę, rzetelność, zapał do pracy
Zainteresowania: historia, sztuka, poezja
Ulubione święto: Boże Narodzenie

Inżynier, działacz społeczny, poeta Ryszard Kacynel. Która z tych dziedzin jest najbliższa Pana sercu?

-Trudno powiedzieć. Niedawno obchodziłem jubileusz 60-lecia, wtedy, podsumowując swoje osiągnięcia, stwierdziłem, że jestem szczęśliwy. Niewielu może to powiedzieć. Sądzę, że wybrany zawód jest moim przeznaczeniem. W ciągu mojego życia niejednokrotnie to się potwierdziło. Wykonując zawód, służę ludziom, to jest najważniejsze.

Co zadecydowało o wyborze zawodu? Czy mieli na to wpływ rodzice?

-To był przypadek, chociaż, patrząc z perspektywy czasu, twierdzę, że życiem kieruje wola Boża. W szkole pasjonowały mnie przedmioty ścisłe, z matematyki i fizyki byłem najlepszy wśród rówieśników. Intuicyjnie czułem, że muszę się kształcić w tej dziedzinie. Kiedy ojciec na furmance zabierał mnie na rynek do Grodna, zawsze obserwowałem kościoły i zastanawiałem się, jak są zbudowane. Ponadto, pewnego dnia matka, prowadząc mnie do kościoła za rękę, powiedziała: *„Mój synek będzie inżynierem"*. Tak się stało.

Jak się rozwijała kariera zawodowa?

- Ukończyłem Politechnikę w Mińsku. W trakcie studiów nie miałem żadnej czwórki, otrzymałem dyplom z wyróżnieniem. Chciałem kontynuować naukę, lecz wykładowcy radzili najpierw zdobyć doświadczenie na budowie. Wróciłem do Grodna i zabrałem się do pracy. Szybko awansowałem, mając trzydzieści lat, zostałem inżynierem naczelnym Instytutu „Grodnograżdanprojekt". Nie wróciłem już do działalności naukowej, ale nie żałuję. Dobrze znam się na pracy od szczebla najniższego do najwyższego. To była prawdziwa szkoła życia. Uważam, że praktyczne doświadczenie jest niezbędne, by być dobrym specjalistą.

Osiągnął Pan sukces zawodowy?

- Sądzę, że tak. Największe marzenia udało się zrealizować, ale to nie znaczy, że nie stawiam przed sobą kolejnych zadań. Najważniejsze mieć w życiu cel i dążyć do niego, kochać to, co się robi.

Pod kierownictwem Pana zaprojektowano i zbudowano wiele ciekawych obiektów, z których jest Pan najbardziej dumny?

- Wiele mógłbym wymienić, lecz jeśli chodzi o budowle z ostatnich lat, to Teatr Dramatyczny i Pałac Lodowy. Te obiekty tętnią życiem. Dusza się raduje, gdy widzę, ile imprez kulturalnych tam się odbywa, ile ludzi korzysta z tego.

Prawdziwym centrum kultury jest także Polska Szkoła w Grodnie, zaprojektowana pod bezpośrednim kierownictwem Pana...

- Spodziewałem się pytania o Polską Szkołę. To było pierwsze ogniwo, które dało początek powstaniu następnych obiektów, służących rozwojowi polskiej kultury i oświaty. Poczyniliśmy bardzo ważny krok, przełamaliśmy ścianę niechęci wobec Polaków, udowodniliśmy, że nasze korzenie są trwałe i owocują. To jest najważniejszy obiekt, który jednoczy rodaków różnych pokoleń.

Czy ma Pan pomysł na siebie za 10 lat?

- Są pomysły, lecz nie chciałbym na razie je ujawniać. Jest jeszcze jedno ważne zadanie, które muszę zrealizować.

Jest Pan aktywnym działaczem społecznym. Co zadecydowało o tym, że na początku lat 90. stanął Pan w szeregu aktywistów walczących o polskość?

- Chciałbym odpowiedzieć na to pytanie zwrotką wiersza, który napisałem przed zjazdem założycielskim ZPB jako dodatek do Roty:

Nie nadaremnie lano krew
I poświęcano życia.
Ojcowski dziś słyszymy zew:
„Wy dalej trwać musicie!"
Odrodzić polskość — to nasz dług.
Tak nam dopomóż Bóg!

Zawsze byłem dumny z tego, że jestem Polakiem. Wszędzie mówiłem o tym głośno. I co jest ważne, nigdy nikt nie zrobił mi w związku z tym żadnego zarzutu. Jeżeli jesteś patriotą swojego narodu i szanujesz swoją kulturę, niewątpliwie będziesz miał szacunek wobec kultury innych narodów. Natomiast jeżeli masz bezmyślny stosunek do swojego, nie będziesz tolerował innych. To jest podstawa do budowy przyjaznych stosunków z innymi ludźmi. Oczywiście, patriotyzm musi być zaszczepiony w rodzinie, tego nie da się nauczyć w szkole ani na studiach.

W moim domu, na szczęście, zawsze było dużo książek. "Kąpałem się" w literaturze polskiej: Sienkiewicz, Mickiewicz, Orzeszkowa byli w zasięgu ręki. Wyniosłem z domu ogromny bagaż wiedzy o kulturze i historii naszego narodu, czułem potrzebę przekazywania tego innym. Kiedy na Grodzieńszczyźnie zapachniało polskością, po prostu ogromnie się ucieszyłem, że mogę coś zrobić dla dobra rodaków z Kresów.

Wiedziałem, że Polacy w kraju często stosują się do nas jak do obcokrajowców, dlatego gdy pierwsza grupa młodych ludzi z Białorusi wyjeżdżała na studia do Polski, powiedziałem im, by, nie zważając na to, bronili swego pochodzenia. Z naszych ziem pochodzą najwybitniejsi Polacy, m.in. Kościuszko, Mickiewicz, Ogiński, Orzeszkowa, Czerski, Domeyko. Te przykłady można mnożyć w nieskończoność. Musimy szczycić się tym.

Czy ma Pan ideały życiowe?

- Nie mogę przytoczyć jednej konkretnej osoby. To chyba byłby zbiorowy obraz. Wiele postaci wybitnych Polaków wywarło wpływ na mnie. Co dotyczy mojej rodziny, to ogromnym autorytetem cieszył się dziadek, który miał dziesięcioro dzieci i potrafił zadbać o to, by wszyscy mieli możliwość kształcenia się. Godne jest to podziwu, bo mieszkał na wsi. Następnie mój ojciec, który mnie wychowywał. To on nauczył mnie czytać i pisać po polsku i zaszczepił miłość do kultury ojczystej. Moi stryjowie — Kazimierz i Antoni, którzy pisali wiersze, grali na instrumentach muzycznych. Ze względu na to nasz dom był małym centrum kultury. Zawsze zbierali się tu młodzi ludzie, śpiewali, tańczyli, wymieniali się książkami. Te spotkania emanowały ogromną radością i entuzjazmem.

Krewni Pana byli osobami bardzo twórczymi, kiedy w sobie Pan odkrył talent poety?

- Kręcąc się wokół moich stryjów Kazika i Antoniego, próbowałem trochę pisać, lecz później przestałem. Powrót do pisania wierszy nie był prosty. W 1990r. po raz pierwszy zezwolono zwiedzanie grobów katyńskich. Wcześniej, jeżdżąc w delegacje do Moskwy, często przejeżdżałem Smoleńsk, zawsze pamiętałem, że na tej ziemi spoczywają nasi rodacy, kwiat polskiej inteligencji, zawsze chciałem złożyć im hołd. O bestialskim mordzie polskich oficerów wiedziałem z radia, którego słuchał ojciec po wojnie. Dokładnie wiedziałem o sprawcach zbrodni i o tym, jak mordowano oficerów.

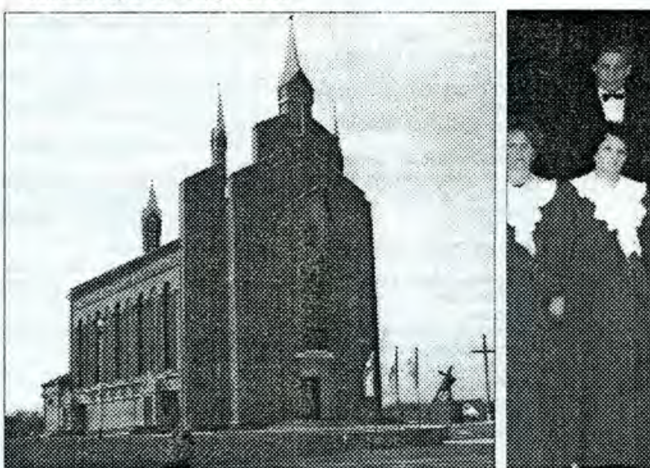
Pojechałem tam, lecz nie mogłem sobie wyobrazić, jak stąpię na to miejsce. W hotelu nie mogłem spać przez całą noc, myślałem i, o dziwo, w głowie zaczął mi się kręcić wiersz — zwrot do pomordowanych. To był jakiś cud, układała mi się strofa za strofą, jakbym od zawsze pisał wiersze, a przecież nie czyniłem tego od szesnastu lat. Zatytułowałem wiersz "Rodakom w Katyniu" i następnego dnia przeczytałem na grobach oficerów. To był przełomowy moment. Uważam, że to jest mój najbardziej udany wiersz.

Audiencja w Watykanie

Szczęśliwi małżonkowie

Kościół w Mostach, pierwszy projekt sakralny

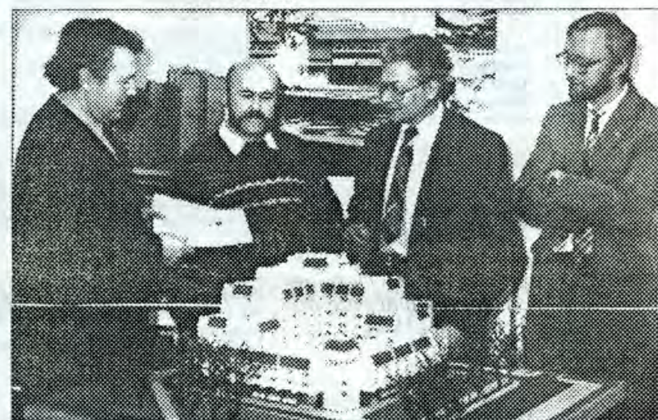
W chórze

Kocha Pan swoją ojczyznę, stąd też wiersze o Grodnie, Niemnie, które w wyniku współpracy z kompozytorem Wiktorem Adamowiczem położono na muzykę. Kiedy zrodziła się idea napisania pieśni?

- Kiedyś śpiewałem w chórze "Echo Grodna", który założyła Janina Węcławowicz. W repertuarze mieliśmy stare pieśni przedwojenne i, gdy przyjechała do nas delegacja z Telewizji Polskiej i poprosiła o zaśpiewanie jakichkolwiek utworów o Grodnie, nie mieliśmy nic do zaprezentowania. Pomyślałem, że tak nie może być, by Polacy z Grodzieńszczyzny nie mieli swojej pieśni i postanowiłem napisać. Wiktor Adamowicz wytłumaczył mi, jak się pisze wiersze do muzyki, tak powstała po raz pierwszy w historii "Pieśń o Grodnie". Jestem szczęśliwy i dumny z tego powodu.

Kiedyś mój ojciec, który nie dożył do "pierestrojki" kilka lat, nie wierzył, że kiedykolwiek na naszych terenach wybuchnie polskość. Gdyby wiedział, że jego syn będzie aktywnym członkiem ekipy, która wybuduje szkołę polską, postawi pomnik katyński w Grodnie lub napisze pieśni, byłby o wiele szczęśliwszy.

Gdy obchodziłem swój jubileusz, mój gabinet był cały w kwiatach, wiem, że te kwiaty należą się moim bliskim. Moja rodzina wspierała mnie zawsze. Dlatego najpiękniejszy bukiet podarowałem żonie, która przeżywała razem ze mną sukcesy i porażki, wiązanki kwiatów zawiozłem do kościoła farnego i do kościoła indurskiego, gdzie mnie ochrzczono i udzielono mi ślubu, oraz na grób rodziców.

Narada w gronie współpracowników

Odsłonięcie Krzyża Katyńskiego w Grodnie

Pieśni na słowa Ryszarda Kacynela śpiewają chóry w Polsce?

- Tak, miałem ogromny zaszczyt słyszeć w wykonaniu jednego z najwybitniejszych chórów w Polsce — Chóru Politechniki Szczecińskiej — "Pieśni o Grodnie" w kościele farnym. To było wspaniałe profesjonalne wykonanie. Poza tym prawdziwym prezentem na mój jubileusz stała się wiadomość, że w Polsce wydano płytę pieśni kresowych, na której jest i mój utwór.

Za tomik wierszy otrzymał Pan podziękowanie od Ojca Świętego. Przy jakich okolicznościach to się stało?

- Uważam, że była to łaska Pana Boga. W czerwcu zapadła decyzja o zaproszeniu do Watykanu kilku architektów i budowniczych z Białorusi, którzy przyczynili się do budowy obiektów sakralnych na Grodzieńszczyźnie, którzy poczynili starania na rzecz odrodzenia religii na tych terenach. Podczas wizyty złożyliśmy album, w którym przedstawiliśmy swój dorobek, ja dołączyłem swój tomik wierszy. Za parę tygodni otrzymałem podziękowanie i błogosławieństwo od Ojca Świętego. Spotkanie z papieżem było jednym z najważniejszych wydarzeń w moim życiu. Głęboko wierzę w Boga i wiem, że wszystko, co się dzieje w życiu, dzieje się według jego woli.

Wśród wierszy, które przekazałem papieżowi, był wiersz "Hosanna", napisany na jubileusz 2000 lat od narodzenia Chrystusa. Są tam takie strofy:

Natomiast wiara i mocna w niej nadzieja
Nas doprowadzą zawsze do zwycięstwa,
Gdy Polak z bratem przy krzyżu uklęknie,
Uniknie pewnie swej tragedii i klęski...

Wiara potrafi jednoczyć ludzi, dlatego jest nam tak bardzo potrzebna, byśmy mogli razem, nie zważając na krzywdy, uklęknąć przy krzyżu.

Rozmawiała Halina EJSMONT, zdj. z albumu rodzinnego

Poniedziałek

22 lipca

БТ

06.00 Новости.
06.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
07.00 Новости.
07.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
08.00 Новости.
08.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
08.45 Письменный экзамен по белорусскому (русскому) языку и литературе в высшие учебные заведения.
09.00 Новости.
09.15 „25 градусов на Юг". Сериал
10.05 Арсенал.
10.45 Телебарометр.
11.00 „Семейные узы". Сериал
12.00 Новости.
12.20 „Добрый день, Беларусь!" на „Славянском базар в Витебске-2002".
13.00 Телесериал „Михайло Ломоносов". Фильм 1-й „От недр своих".
14.20 Телевизионный Дом кино.
15.00 Новости.
15.20 Худ. фильм „Волшебник Лала"
16.35 Мультфильм. „Как один мужик двух генералов прокормил".
17.00 „25 градусов на Юг". Сериал
18.00 Новости.
18.20 Зона Икс.
18.30 „Деловые люди". Видеофильм.
18.50 „Семейные узы". Сериал
19.45 Колыбельная.
20.00 Панорама.
21.00 „Славянский базар в Витебске-2002". „Украина молодая". Гала - концерт мастеров искусств Украины.
23.00 Стадион.
23.30 Новости.
23.45 Детективный сериал „Крот"

ОНТ

8.00 Телеканал „Доброе утро".
9.00 Новости.
9.15 „Семейные узы". Сериал.
10.15 Боевик „Неудержимый".
11.00 Царь горы.
11.20 КОАПП.
16.00 Страна чудес. Фильм „Рыцарский меч"
17.30 Вечерние новости.
17.45 Док. сериал „Дикие штучки".
18.10 Премьера многосерийного фильма „Самозванцы".
19.10 „Кто хочет стать миллионером?"
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Комедия „Голый пистолет".
22.25 Сериал „Скарлетт".
23.15 „Шутка за шуткой"
23.40 Сериал „Абсолютные убийцы", „Правда о хищниках".
0.25 Ночное „Время".
0.40 „Крах империи - Убийство Распутина". Авторская программа

РТР

08.00 Вести.
08.10 Вести недели.
09.05 Ток-шоу „Рядом с тобой".
10.00 Вести.
10.20 Фильм „Деревенский детектив"
12.10 XI Международный фестиваль искусств „Славянский базар в Витебске". Гала-концерт детских художественных коллективов и исполнителей.
16.00 Вести.
16.20 XI Международный фестиваль искусств „Славянский базар в Витебске". „Васильковое созвездие". Гала-концерт мастеров искусств Беларуси.
17.15 Вести - Москва.
17.50 „Комиссар Рекс". Телесериал
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести- Москва.
19.55 Фильм „Транзит для дьявола"
20.55 Детектив „Пуаро Агаты Кристи. Затерянная шахта"
22.00 Вести - Подробности.
22.20 Местное время. Вести -Москва.
22.30 Премьера. Фильм „Ночной дозор"

Культура

09.15 Все суры Корана.
09.40 Док. сериал „Понимание".
10.35 „Экология литературы". Анна Ахматова. Часть 1-я.
11.30 Новости культуры.
11.45 „За семью печатями". Телевикторина
12.20 „Тайна Третьей планеты". Мультфильм.
13.10 „Сверхнаука". „Секреты привлекательности"
13.35 „Страсти по-итальянски". Телесериал
14.30 „Цитаты из жизни". Наталья Басовская.
15.00 Новости культуры.
15.10 „Театр одного художника". „Миф". Борис Кустодиев.
15.40 „Гранд". Телесериал
16.35 Док. сериал „Понимание".
17.30 Новости культуры.
17.50 „Мой Эрмитаж". Авторская программа М.Пиотровского.
18.15 „Театральная летопись".
18.40 Исторические концерты.
19.30 „Рекс". Мультсериал.
19.45 А.Н.Островский „На всякого мудреца довольно простоты". Спектакль театра имени Евг.Вахтангова.
22.30 Джем-5
23.00 Новости культуры.
23.25 „Ночной полет".
23.53 - 23.58 Программа передач.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ
07.30 Сегодня.
07.40 Утро на НТВ.
07.50 „Охота на Золушку". Сериал.
09.00 Сегодня.
09.25 „Очная ставка"
09.55 Сериал „Идеальная пара".
11.00 Сегодня.
11.20 „Женский взгляд"
11.50 Сериал. „Курортный роман"
13.00 Сегодня.
13.05 Беспризорники. Ток-шоу „Принцип Домино".
14.25 „Криминальная Россия. Домодедовский упырь", 1 серия.
15.00 Сегодня.
15.30 „Зона отчуждения". Профессия-репортер.
15.45 Боевик „Глушитель"
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей"
19.45 Мелодрама. „Под крышами большого города", 5 серия.
21.00 Сегодня.
21.35 „Скорая помощь- 4" Сериал
22.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей".
23.40 „О, счастливчик!"
00.15 Триллер „Двойной виток"

ГРОДНО

17.00 Навіны
17.15 „Дзень за днём"
17.35 „Віншуем Вас!" канал „Культура"
19.30 Навіны
19.50 Дзень за днём
20.10 Дзіцяы экран
20.25 „Віншуем Вас!"
20.35 „Кошкі: ласкавыя тыгры"
21.30 „Старыя-разбойнікі". Фільм

Wtorek

23 lipca

БТ

06.00 Новости.
06.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
07.00 Новости.
07.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
08.00 Новости.
08.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
08.45 Письменный экзамен по белорусскому (русскому) языку и литературе в высшие учебные заведения.
09.00 Новости.
09.15 „25 градусов на Юг". Сериал
10.05 „Грозовые камни". Сериал
10.35 Стадион.
11.00 „Семейные узы". Сериал
12.00 Новости.
12.20 „Добрый день, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
13.00 Телесериал „Михайло Ломоносов". Фильм 1-й „От недр своих" 2-я серия.
14.20 Док. сериал „Голубая бездна"
15.00 Новости.
15.20 „Последняя резервация". Мультсериал
15.45 „Грозовые камни". Сериал
16.05 Сериал „Жемчужины океана"
17.05 „25 градусов на Юг". Сериал
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 „Наше наследие". Косовский дворец
18.50 „Семейные узы". Сериал
19.45 Колыбельная.
20.00 Панорама.
21.00 „Славянский базар в Витебске-2002". Международный конкурс молодых исполнителей эстрадной песни „Витебск-2002"
23.50 Новости.
00.10 Детективный сериал „Крот"

ОНТ

8.00 Телеканал „Доброе утро".
9.00 Новости.
9.15 Сериал „Абсолютные убийцы". „Правда о хищниках".
9.55 Боевик „Неудержимый".
10.40 „Ералаш".
10.50 Что да как.
11.10 Дисней-клуб: „Любимчик".
15.50 „Народ против". Телеигра.
16.35 Сериал „Сейчас или никогда".
17.30 Вечерние новости.
17.45 Док. сериал „Дикие штучки".
18.10 Фильм „Самозванцы".
19.10 „Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Боевик „Частный детектив".
22.40 Сериал „Скарлетт".
23.30 Сериал „Китайский городовой".
0.15 Программа „Сати".
0.40 Ночное „Время".
0.55 „Крах империи - Убийство Распутина". Авторская программа

РТР

08.00 Вести.
08.10 Сериал „Жара в Лос-Анджелесе"
09.00 Телесериал „Вечный зов".
10.00 Вести.
10.20 Детектив „Предварительное расследование"
12.10 XI Международный фестиваль искусств „Славянский базар в Витебске". Гала-концерт детских худ. коллективов и исполнителей.
16.00 Вести.
16.20 Футбол. Чемпионат России. „Ростсельмаш" (Ростов-на-Дону) - „Торпедо" (Москва).
18.00 „Комиссар Рекс". Телесериал
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести -Москва.
19.55 Фильм „Транзит для дьявола"
20.55 Детектив „Пуаро Агаты Кристи. Тайна охотничьего дома"
22.00 Вести - Подробности.
22.20 Местное время. Вести -Москва.
22.30 Премьера. Фильм „Живые"
00.55 XI Международный конкурс молодых исполнителей эстрадной песни „Витебск-2002".
02.00 Дневник XI Международного фестиваля искусств „Славянский базар"

Культура

09.05 „Желтый аист". Мультфильм.
09.15 „Тесные врата". А. Невский.
09.40 Док. сериал „Понимание".
10.35 „Экология литературы". Анна Ахматова. Часть 2-я.
11.30 Новости культуры.
11.45 „Меняю собаку на паровоз". Худ. фильм
13.10 „Сверхнаука". „Вечная молодость".
13.35 „Страсти по-итальянски". Телесериал
14.30 „Разведка, о которой знали немногие...". Яков Серебрянский.
15.00 Новости культуры.
15.10 „Театр одного художника". „Легкая кисть Фрагонара"
15.40 „Гранд". Телесериал
16.35 Док. сериал „Понимание".
17.30 Новости культуры.
17.50 „Дворцовые тайны". Дворец Нарышкиных-Шуваловых.
18.15 „Театральная летопись". Андрей Гончаров.
18.45 „Партитуры не горят". Авторская программа
19.25 „Рекс". Мультсериал.
19.35 „Жизнь - это дар". Худ. фильм из цикла „Будущее человечества"
21.10 „Дуновение века". Авторская программа Фильм 4-й. „Русские эмигранты в Париже".
21.50 „Марио и волшебник". Фильм
23.00 Новости культуры.
23.25 „Ночной полет".
23.53 Программа передач.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ
07.30 Сегодня.
07.40 Утро на НТВ.
07.50 „Полицейские. Черная звезда Вуду". Фильм
09.00 Сегодня.
09.25 „Внимание. Розыск!". Звездные мальчики
10.10 Программа „Растительная жизнь".
10.45 Вкусные истории.
11.00 Сегодня.
11.20 „Женский взгляд"
11.55 Сериал. „Курортный роман"
13.00 Сегодня.
13.05 Ток-шоу „Принцип Домино".
14.25 „Криминальная Россия. Домодедовский упырь", 2 серия.
15.00 Сегодня.
15.30 „Под крышами большого города". Мелодрама
16.35 Боевик „Рожденный вором"
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей"
19.45 Мелодрама „Под крышами большого города", 6 серия.
21.00 Сегодня.
21.35 Сериале „Трое"
22.30 Сериал „Улицы разбитых фонарей".
23.35 „О, счастливчик". Азартная игра.
00.15 Триллер „Испытание огнем"

ГРОДНО

17.15 Дзень за днём.
17.35 Па сутнасці
17.45 „Віншуем Вас!" канал „Культура"
19.35 Навіны
19.55 Дзень за днём
20.15 Дзіцячы экран
20.30 „Віншуем Вас!"
20.40 „Люстэрка для героя". Фільм.

Środa

24 lipca

БТ

06.00 Новости.
06.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
07.00 Новости.
07.10 „Доброе утро. Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
08.00 Новости.
08.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
08.45 Письменный экзамен по белорусскому (русскому) языку и литературе в высшие учебные заведения.
09.00 Новости.
09.15 „25 градусов на Юг". Сериал
10.05 „Грозовые камни". Сериал
10.35 Здоровье. Тележурнал.
12.00 Новости.
12.20 „Добрый день, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
13.00 Телесериал „Михайло Ломоносов". Фильм 1-й „От недр своих". 3-я серия.
14.15 Время местное. Репортажи из провинции.
14.45 Док. сериал „Голубая бездна"
15.00 Новости.
15.20 „Последняя резервация". Мультсериал заключ. серия.
15.45 „Грозовые камни". Сериал
16.05 Сериал „Жемчужины океана"заключительная серия.
17.05 „25 градусов на Юг". Сериал
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.45 „Семейные узы". Сериал
19.45 Колыбельная.
20.00 Панорама.
21.00 „Славянский базар в Витебске-2002". „Виват, Санкт-Петербург". Гала-концерт мастеров искусств России
23.00 Криминальное досье.
23.25 Новости.
23.45 Детективный сериал „Крот"

ОНТ

8.00 Телеканал „Доброе утро".
9.00 Новости.
9.15 „Семейные узы". Сериал.
10.05 Боевик „Неудержимый".
10.50 „Ералаш".
11.00 Программа „100%".
11.20 Следствие ведет Колобков.
15.50 „Народ против". Телеигра.
16.35 Сериал „Сейчас или никогда".
17.30 Вечерние новости.
17.45 Док. сериал „Дикие штучки".
18.10 Премьера многосерийного фильма „Самозванцы".
19.10 „Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Боевик „Наперегонки со временем".
22.35 Сериал „Скарлетт".
23.25 Сериал „Китайский городовой".
0.10 „Крылья".
0.35 Ночное „Время".
0.50 „Крах империи - Убийство Распутина". Авторская программа

РТР

08.00 Вести.
08.10 Сериал „Жара в Лос-Анджелесе"
09.00 Телесериал „Вечный зов".
10.00 Вести.
10.20 Фильм „Преферанс по пятницам"
12.05 XI Международный фестиваль искусств „Славянский базар в Витебске". Гала-концерт детских худ. коллективов и исполнителей.
16.00 Вести.
16.20 XI Международный фестиваль искусств „Славянский базар в Витебске". „Украина молодая". Гала-концерт звезд украинской эстрады.
17.15 Вести - Москва.
17.50 „Рекс. Юные годы". Телесериал
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести -Москва.
19.55 Фильм „Транзит для дьявола"
20.55 Детектив „Пуаро Агаты Кристи. Приключения итальянского аристократа"
22.00 „Вести - Подробности.
22.20 Местное время. Вести -Москва.
22.30 Комедия „Зефир в шоколаде"
00.15 XI Международный конкурс молодых исполнителей эстрадной песни „Витебск-2002".

Культура

15.00 Новости культуры.
15.10 „Театр одного художника". Обри Бердслей.
15.40 „Гранд". Телесериал
16.35 Док. сериал „Понимание".
17.30 Новости культуры.
17.50 „Век Русского музея". Авторская программа
18.15 „Театральная летопись". Андрей Гончаров.
18.40 „Лев и бык". Мультфильм.
18.55 90 лет со дня рождения. „Николай Гриценко. Без амплуа".
19.30 „Сестры". Худ. фильм
21.15 „Острова". Сергей Урусевский.
21.55 „Марио и волшебник". Худ. фильм
23.00 Новости культуры.
23.25 „Ночной полет".
23.53 Программа передач.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 Сегодня.
07.40 Утро на НТВ.
07.50 „Полицейские. По стопам смерти". Фильм
09.00 Сегодня.
09.25 „Квартирный вопрос. Три хозяйки на одной кухне".
10.00 Экологическая „Среда". Энергетический кризис - рецепты выживания.
10.20 „Вы будете смеяться!".
11.00 Сегодня.
11.20 Вкусные истории.
11.35 Сериал „Курортный роман"
13.00 Сегодня.
13.05 Ток-шоу „Принцип Домино".
14.25 „Криминальная Россия. Операция „Спрут"
15.00 Сегодня.
15.30 „Под крышами большого города". Мелодрама, 6 серия.
16.35 Боевик „Рожденный вором"
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей"
19.45 Мелодрама „Под крышами большого города"
21.00 Сегодня.
21.35 Сериал „Трое"
22.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей"
23.35 „О, счастливчик!". Азартная игра.
00.15 Триллер „Звездная эпидемия"

Czwartek

25 lipca

БТ

06.00 Новости.
06.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
07.00 Новости.
07.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
08.00 Новости.
08.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
09.00 Новости.
09.15 „25 градусов на Юг". Сериал
10.05 „Грозовые камни". Сериал
10.35 Телевитамин.
11.00 „Семейные узы". Сериал
12.00 Новости.
12.20 „Добрый день, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
13.00 Телесериал „Михайло Ломоносов". Фильм 2-й „Врата учёности". 1-я серия.
14.15 Існасць. Духовная программа.
14.45 Док.сериал „Голубая бездна"
15.00 Новости.
15.20 „Марсупилами". Мультсериал
15.45 „Грозовые камни". Сериал
16.15 Сериал „Королева мечей"
17.05 „25 градусов на Юг". Сериал
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 К Дню пожарной службы. „Делать людям добро". Видеофильм.
18.55 „Семейные узы". Сериал
19.50 Национальный конкурс красоты „Мисс Беларусь-2002".
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 „Славянский базар в Витебске-2002". Торжественное закрытие XI Международного фестиваля искусств „Славянский базар в Витебске-2002".
00.50 Новости.

ОНТ

8.00 Телеканал „Доброе утро".
9.00 Новости.
9.15 „Семейные узы". Сериал.
10.05 Боевик „Неудержимый".
10.50 КОАПП.
11.15 Дисней-клуб: „Переменка".
15.50 „Народ против". Телеигра.
16.35 Сериал „Сейчас или никогда".
17.30 Вечерние новости.
17.45 Док. сериал „Дикие штучки".
18.10 Премьера многосерийного фильма „Самозванцы"
19.10 „Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Боевик „Беглый огонь".
22.40 Сериал „Скарлетт".
23.30 Сериал „Китайский городовой".
0.15 „Русский экстрим".
0.40 Ночное „Время".
0.55 „Крах империи - Убийство Распутина". Авторская программа

РТР

08.00 Вести.
08.10 Сериал „Жара в Лос-Анджелесе"
09.00 Телесериал „Вечный зов".
10.00 Вести.
10.20 Детектив „Хозяин тайги"
16.00 Вести.
16.20 XI Медународный фестиваль искусств „Славянский базар в Витебске". „Виват, Санкт-Петербург!". Гала-концерт мастеров искусств России
17.15 Вести - Москва.
17.50 „Рекс. Юные годы". Телесериал
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести -Москва.
19.55 Фильм „Транзит для дьявола"
20.55 Детектив „Пуаро Агаты Кристи. Коробка шоколадных конфет"
22.00 Вести - Подробности.
22.20 Местное время. Вести -Москва.
22.30 Фильм „Центральный вокзал"
00.40 Дневник XI Международного фестиваля искусств „Славянский базар"
00.50 Горячая десятка.

Культура

09.15 „Тесные врата". Святитель Лука Войно-Ясенецкий.
09.40 Док. сериал „Понимание".
10.35 „Экология литературы". Николай Заболоцкий. Часть 2-я.
11.30 Новости культуры.
11.45 Кино-детям. „Если это случится с тобой". Худ. фильм
12.50 „Приключения Болека и Лелека". Мультсериал.
13.10 „Сверхнаука". „Климат будущего".
13.35 „Страсти по-итальянски". Телесериал
14.30 „Разведка, о которой знали немногие...". Василий Зарубин.
15.00 Новости культуры.
15.10 „Театр одного художника". „Золотой дождь". Рембрандт.
15.40 „Майские цветы". Телесериал
16.35 Док. сериал „Понимание".
17.30 Новости культуры.
17.50 „Пятое измерение". Авторская программа
18.20 „Время музыки". Тележурнал.
19.00 „Восемнадцатый год". Худ. фильм
20.40 „Владимир Высоцкий. Монолог".
21.40 „Келли и сын". Худ. фильм
23.00 Новости культуры.
23.25 „Ночной полет".
23.53 Программа передач

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 Сегодня.
07.40 Утро на НТВ.
07.50 „Полицейские. Ловушка". Остросюжетный фильм, 22 серия.
09.00 Сегодня.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Чистосердечное признание".
09.55 „Шоу Елены Степаненко". Юмористическая программа.
11.00 Сегодня.
11.20 Вкусные истории.
11.35 Сериал „Курортный роман", 4 серия.
13.00 Сегодня.
13.05 Начальник и подчиненный - кто прав? Ток-шоу „Принцип „Домино".
14.25 „Криминальная Россия. „Операция „Спрут", 2 серия.
15.00 Сегодня.
15.30 „Под крышами большого города". Мелодрама, 7 серия.
16.35 Джон Ву представляет боевик „Рожденный вором", 3 серия.
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей", 26 серия „Петербургский презент".
19.45 Мелодрама „Под крышами большого города", 8 серия, заключительная.
21.00 Сегодня.
21.35 „Совершенно секретно".
22.30 Сериал „Улицы разбитых фонарей". „Подставка".
23.35 „О, счастливчик!". Азартная игра.
00.15 Триллер. „Похищение"
01.00 „Кома".
01.45 Окончание трансляции.

ГРОДНО

17.00 Навіны
17.15 Лёс, як віно на палыне. Тэленарыс
17.35 „Віншуем Вас!" канал „Культура"
19. 00 Навины
19.20 Дзень за днём
19.40 Дзіцячы экран
19.55 „Віншуем Вас!"
20.05 "Сімвал веры"
20.35 „Ад кручка да чарвячка"
20.55 На сонечная палямачцы
21.20 „Саудзел у забойстве". Фільм

Piątek

26 lipca

БТ

06.00 Новости.
06.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
07.00 Новости.
07.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
08.00 Новости.
08.10 „Доброе утро, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
09.00 Новости.
09.15 „25 градусов на Юг". Сериал
10.05 „Грозовые камни". Сериал
10.30 Детективный сериал „Отряд по борьбе с мафией"
12.00 Новости.
12.20 „Добрый день, Беларусь!" на „Славянском базаре в Витебске-2002".
13.00 Телесериал „Михайло Ломоносов". Фильм 2-й „Врата учености" 2-я серия.
14.20 Сад мечты.
14.45 Док. сериал „Голубая бездна"
15.00 Новости.
15.20 „Марсупилами". Мультсериал
15.45 „Грозовые камни". Сериал
16.15 Сериал „Королева мечей"
17.00 „25 градусов на Юг". Сериал
18.00 Новости.
18.25 Зона Икс.
18.35 Мир и мы.
18.55 Мелодрама „Несут меня кони..."
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
22.00 Детективный сериал „Отряд по борьбе с мафией"
23.35 Новости.
23.50 Королевская охота.
00.20 Ночной сеанс. Комедия „Любовница из Москвы"

ОНТ

8.00 Телеканал „Доброе утро".
9.00 Новости.
9.15 „Семейные узы". Сериал
10.05 Боевик „Неудержимый".
10.50 „Ералаш".
11.00 Яна Чурикова в программе „Объектив".
11.20 „Кошки-мышки". Мультсериал до 11.45.
15.50 „Народ против". Телеигра.
16.35 Сериал „Сейчас или никогда"
17.30 Вечерние новости.
17.45 Док. сериал „Дикие штучки".
18.10 Премьера многосерийного фильма „Самозванцы".
19.10 „Семейные узы". Сериал.
20.00 Время.
20.35 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Поле чудес.
22.00 Боевик „Месть".
0.05 Комедия „Прелюдия к поцелую".

РТР

08.00 Вести.
08.10 Детективный сериал „Жара в Лос-Анджелесе"
09.00 Телесериал „Вечный зов".
10.00 Вести.
10.20 Комедия „К Черному морю"
11.45 Новая „Старая квартира".
16.00 Вести.
16.20 Пресс-клуб.
17.15 Вести - Москва.
17.50 Сказки о любви.
18.50 Спокойной ночи, малыши!
19.00 Вести.
19.35 Местное время. Вести -Москва.
19.55 Фильм „Транзит для дьявола"
21.00 Фильм „Хитрый вор"
22.55 Торжественное закрытие XI Международного фестиваля искусств „Славянский базар в Витебске"
01.20 Дневник XI Международного фестиваля искусств „Славянский базар"

Культура

09.15 Все суры Корана.
09.40 Док. сериал „Понимание".
10.35 „Экология литературы". Юрий Трифонов.
11.30 Новости культуры.
11.45 Кино-детям. „Приключения волшебного глобуса, или Проделки ведьмы", „Жил-был пес". Мультфильмы.
13.10 „Сверхнаука". „Путешествие во времени".
13.35 „Страсти по-итальянски". Телесериал
14.30 „Разведка, о которой знали немногие...". Павел Судоплатов.
15.00 Новости культуры.
15.10 „Театр одного художника".
15.40 „Майские цветы". Телесериал
16.35 Док. сериал „Понимание".
17.30 Новости культуры.
17.50 „Малые музеи Санкт-Петербурга". Музей-усадьба И.Е.Репина „Пенаты".
18.15 „Кто там...". Авторская программа
18.45 „Царская ложа". Борис Эйфман.
19.25 „Хмурое утро". Худ. фильм
21.05 Блеф-клуб.
21.45 „Келли и сын". Худ. фильм
23.00 Новости культуры.
23.25 „Джазофрения". Ведущий И.Бутман.
23.53 - 23.58 Программа передач.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 Утро на НТВ.
07.30 Сегодня.
07.40 Утро на НТВ.
07.50 „Полицейские. Визит террориста". Остросюжетный фильм, 23 серия.
09.00 Сегодня.
09.20 Погода на завтра.
09.25 „Совершенно секретно".
10.20 „Служба спасения".
11.00 Сегодня.
11.20 Вкусные истории.
11.35 Сериал „Курортный роман", 5 серия.
13.00 Сегодня.
13.05 Превратности судьбы. „Продолжение следует... с Юлией Меньшовой".
14.00 Найк Борзов в музыкально-развлекательной программе „Пепси - чарт".
14.40 Криминал.
15.00 Сегодня.
15.30 „Под крышами большого города". Мелодрама, 8 серия.
16.35 Боевик „Рожденный вором"
17.40 Криминал.
18.00 Сегодня.
18.35 Сериал „Улицы разбитых фонарей", 27 серия „Высокое напряжение".
19.40 Сериал „Улицы разбитых фонарей", 28 серия „Куколка".
21.00 Сегодня.
21.30 Комедия „Опасности любви"
00.00 „Все сразу!" Ночные развлечения.
00.30 Фильм ужасов. „Дом"

ГРОДНО

10.05 „Віншуем Вас!"
17.00 Навіны
17.15 „Віншуем Вас!"канал „Культура"
19.25 Навіны
19.45 Дзень за днём
20.05 Дзіцячы экран
20.20 „Віншуем Вас!"
20.30 „На густ і колер". Добрая праграма Яугена Фалеева.
21.00 Царства каёта.
21.55 Міжнародны рыцарскі турнір у Навагрудку.

Sobota

27 lipca

БТ

07.00 Новости.
07.15 Існасць. Духовная программа.
07.40 „Хозяин леса". Док. фильм
08.15 Сад мечты.
08.45 Письменный экзамен по белорусскому (русскому) языку и литературе в высшие учебные заведения.
09.00 Новости.
09.15 Мультсериал „Симба-футболист"
09.40 Семейный сериал „Дракоша и Ко"
10.00 „Беларусбанк" представляет...
10.05 Экран индийского кино. „Господин майор". 1-я серия.
11.35 Королевская охота.
12.00 Здоровье. Тележурнал.
12.25 Док. сериал „Детёныши животных"
13.20 „Сумаревы. Откровения души". Док. фильм
13.45 „Музеум" Усадебный портрет.
14.00 Пять чудес.
14.30 Познавательный сериал „Войти в танец"
15.00 Новости.
15.20 Из достоверных источников.
15.40 Сериал „VIP"
16.25 КВН. Школа СНГ.
18.00 Новости.
18.25 „На перекрёстках Европы". Национ. телефестиваль песни.
18.55 Док. сериал „Пары и дуэты"
19.20 Мелодрама „Поезд"
21.00 Панорама недели.
21.50 Спорт-курьер.
22.00 Премия „Оскар". Психологическая драма „Характер"
00.05 Белорусская двадцатка.
00.35 Детективный сериал „Комиссар Шимански"

ОНТ

8.00 Новости.
8.10 Мультфильмы.
8.25 Играй, гармонь любимая!
9.00 Слово пастыря.
9.15 Сериал „Собачье дело".
10.00 Новости (с субтитрами).
10.10 Смехопанорама
10.45 Смак.
11.05 Док. детектив. „Убийство по сценарию". Дело 2002 года.
11.30 Комедия „Меж высоких хлебов".
13.00 Чемпионат Европы по водным видам спорта. Финалы.
13.30 Дисней-клуб: „Утиные истории".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.10 „Ералаш".
14.30 В мире животных.
15.05 „Серебряный шар".
15.45 Сериал „Беглец".
16.30 Русский экстрим.
16.55 Песня года. Лето.
18.00 Вечерние новости.
18.20 Песня года. Лето (продолжение).
18.55 Максим Галкин, Михаил Задорнов, Елена Степаненко в программе „Евгений Петросян приглашает...".
20.00 Время.
20.30 ОНТ представляет: „Наши новости".
20.55 „Кто хочет стать миллионером?"
21.25 Боевик „Затерянные в космосе".
23.30 Детектив „Вещественное доказательство".
1.15 Реальная музыка

РТР

06.55 Приключенческий сериал „Повелитель зверей"
07.45 Здоровье и жизнь.
08.15 „Военная программа" Александра Сладкова.
08.30 Золотой ключ.
08.50 Доброе утро, страна!
09.25 Сериал „Королева красоты, или Очень трудное детство"
09.50 „Сто к одному". Телеигра.
10.45 Комедия „В парке босиком"
12.25 Телесериал „Комедийный коктейль"
13.00 Вести.
13.20 Фильм „Единственная"
15.00 Юбилейный концерт В.Маркина.
17.00 Моя семья.
17.55 Аншлаг.
19.00 Вести.
19.25 Фильм „Воздушный охотник"
21.20 Комедия „Частный детектив, или Операция „Кооперация"
23.20 Фильм „От заката до рассвета - 2. Кровавые деньги Техаса"
01.00 Чемпионат мира по автогонкам в классе „Формула-1". Гран-при Германии. Квалификация.

Культура

09.00 Программа передач.
09.10 Детский сеанс. „Дон Кихот Ламанчский". Мультфильм
10.25 Углы манежа.
10.50 Бабушкины рецепты.
11.05 ГЭГ.
11.20 „Путеводитель по вселенной". „Галактики: дома звезд".
11.55 „Итальянская любовница". Худ. фильм
13.30 Новости культуры.
13.45 „Графоман".
14.15 „Дикая природа". „Белые медведи во льдах". Док. фильм.
15.10 „Метеор" на ринге и футбольные „звезды". Мультфильм.
15.50 „Страницы театральной пародии". Фильм 2-й. „Жак Нуар".
16.25 „Парижский журнал". „Кабаре Парижа".
16.55 Звездные годы „Ленфильма".
17.35 „Сферы" с Иннокентием Ивановым.
18.15 „В вашем доме". Александра Пахмутова.
18.55 „Ну, погоди!". Мультфильм.
19.05 „Ларец Марии Медичи". Худ. фильм
20.35 Новая театральная гостиная.
21.30 Новости культуры.
21.50 Культ кино. „Караваджо". Худ. фильм
23.53 Программа передач

НТВ

07.00 Сегодня.
07.15 Комедия „Не горюй!".
09.00 Сегодня.
09.20 Сериал „Улицы разбитых фонарей"
10.20 „Квартирный вопрос. Гостиная в „хрущевке".
11.00 Сегодня.
11.20 Комедия „Старики-разбойники".
13.15 „Вкусные истории".
13.30 Путешествия натуралиста.
14.05 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.30 Он любит его, она любит её. „Продолжение следует... с Юлией Меньшовой".
16.25 „Чистосердечное признание".
16.50 „Женский взгляд"
17.25 „Вы будете смеяться!".
18.00 Сегодня.
18.35 Детектив „Охота на Золушку"
19.45 Боевик Люка Бессона „Леон"
22.00 Профессиональный бокс. Супербой. Льюис против Холифилда.
23.15 Фильм „Одиннадцать дней, одиннадцать ночей"
01.00 Окончание трансляции.

Niedziela

28 lipca

БТ

07.00 Новости.
07.15 „Агромир". Информационно-аналитическая программа.
07.40 Сериал „Легенды о науках"
08.35 Арсенал.
09.00 Новости.
09.15 Мультиклуб.
09.40 Семейный сериал „Дракоша и Ко"
10.05 Экран индийского кино. „Господин майор". 2-я серия.
11.35 „Всё нормально, мама!"
12.20 Телевитамин.
12.50 „Природная красота Европы". Док. сериал
13.20 „Пой, душа!" Фольклорные коллективы Лепельского района Витебской области.
13.50 „Время местное". Репортажи из провинции.
14.15 „Встреча в Троицком"
14.45 Энциклопедия белорусского спорта. Теннис и настольный теннис.
15.00 Новости.
15.20 Криминальное досье.
15.45 Мелодрама „Раба любви"
17.20 Планета „АРТ".
17.55 Боевик „Терминатор-2. судный день"
20.10 „Судьба человека". Елена Новицкая.
20.40 Телебарометр.
21.00 Панорама аналитическая.
21.40 Спорт-курьер.
21.50 Кинокомедия „Я ничего не знаю, но скажу все"
23.15 Телевизионный Дом кино. Актер театра и кино Никита Джигурда.
23.40 Миланская неделя моды в программе „Новая коллекция".
00.10 Сериал „VIP"

ОНТ

8.00 Новости.
8.10 Мультфильмы.
8.20 Армейский магазин.
8.45 Дисней-клуб: „Тимон и Пумба".
9.10 Сериал „Собачье дело".
10.00 Новости (с субтитрами).
10.10 „Ералаш".
10.25 Непутевые заметки с Дм.Крыловым.
10.45 Пока все дома.
11.20 Фильм „Случай в квадрате 36-80".
12.45 К Дню Военно-морского флота. „Тайны забытых побед". „Уральский дракон".
13.10 Чемпионат Европы по водным видам спорта. Финалы.
13.35 Дисней-клуб: „Микки Маус и его друзья".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.10 Живая природа. „Царство русского медведя".
15.05 Большие родители.
15.30 Сериал „Беглец".
16.15 Юмористическая программа „Сами с усами".
16.45 К Дню Военно-морского флота. „Суперлодка „Русская акула". Бросок в глубину".
17.20 Алла Пугачева, Николай Басков, Филипп Киркоров в программе „Большой концерт".
18.50 Боевик „Роковая красотка".
20.35 ОНТ представляет: „Наши новости".
21.00 Боевик „Трудная мишень".
22.40 „Другое время". Программа Михаила Леонтьева.
23.20 „На футболе" с Виктором Гусевым.
23.45 Комедия „Одиночки"

РТР

06.55 Приключенческий сериал „Повелитель зверей"
07.50 Русское лото.
08.40 Всероссийская лотерея „ТВ Бинго шоу".
09.10 Сериал „Королева красоты, или Очень трудное детство"
09.35 Дню Военно-Морского флота России посвящается. Фестиваль солдатской песни „Виктория".
11.30 Сам себе режиссер.
12.25 „Городок". Дайджест. Развлекательная программа.
13.00 Вести.
13.20 Комедия „Здравствуй и прощай"
15.00 Футбол. Чемпионат России. ЦСКА - „Локомотив" (Москва).
17.00 Семен Альтов. „Обовсем!".
17.15 Комедия „Ниндзя из Беверли-Хиллз"
19.00 Вести.
19.25 Фильм „Постовые"
22.15 Чемпионат мира по автогонкам в классе „Формула-1". Гран-при Германии. Трансляция из Хоккенхайма.
00.25 Спорт за неделю.
01.00 - 02.03 По просьбам зрителей. Кайл Маклахлен и Шерилин Фенн в сериале Дэвида Линча „Твин Пикс"

Культура

09.00 Программа передач.
09.10 „Дикая собака динго". Худ. фильм
10.45 Сеть.ru.
11.10 Бабушкины рецепты.
11.25 Недлинные истории.
11.40 „Путеводитель по вселенной". „Обращаясь ко всем планетам".
12.00 „Последний дюйм". Худ. фильм
13.30 Новости культуры.
13.45 Магия кино.
14.15 „Культурная революция". „Телевидение разрушило национальную культуру". Программа М.Швыдкого.
15.10 „Каникулы Бонифация". Мультфильм.
15.30 „Шедевры мирового музыкального театра". Дж.Верди „Травиата". Фильм-опера. Режиссер: Ф.Дзеффирелли.
17.35 Тем временем.
18.15 „Дом актера". „Улыбайтесь, господа!".
18.55 „Млечный путь". Худ. фильм
20.35 „Гость в актерской студии". Ли Грант.
21.30 Новости культуры.
21.50 „Чернов/Chernov". Художественный фильм (СССР - Испания, 1990). Режиссер: Сергей Юрский. Авторы сценария: Сергей Юрский, Анатолий Гребнев.
23.25 В.Моцарт. Коронационная месса. Дирижер В.Спиваков.
23.53 - 23.58 Программа передач.

НТВ

07.00 Сегодня.
07.10 „Star старт" Воскресное развлекательное шоу.
07.35 Детское утро на НТВ. Приключенческий фильм „Том Сойер".
09.00 Сегодня.
09.20 Сериал „Улицы разбитых фонарей", 28 серия „Куколка".
10.20 Александр Масляков в программе Павла Лобкова „Растительная жизнь".
11.00 Сегодня.
11.20 Родион Нахапетов, Андрей Болтнев и Станислав Садальский в фильме „Торпедоносцы".
13.15 Вкусные истории.
13.35 „Все сразу!".
14.05 Своя игра.
15.00 Сегодня.
15.20 Погода на неделю.
15.25 Что нам не нравится друг в друге? Ток-шоу „Принцип Домино".
16.30 Подменыши. „Очная ставка".
17.05 „Шоу Елены Степаненко". Юмористическая программа.
18.00 Сегодня.
18.30 Сериал. „Идеальная пара", 6 серия „Особенности эмоциональных выборов".
19.45 Дольф Лундгрен и Рой Шайдер в боевике „Миротворец"
21.45 „Что? Где? Когда?". Финал.
22.55 Боевик „Демоны войны".
00.40 Найк Борзов в музыкально-развлекательной программе „Пепси-чарт".
01.25 Окончание трансляции.

TVP-1

Poniedziałek

07:50 Podróże małe i duże
08:15 Telezakupy
08:30 Górnicze miasteczko; serial
09:00 Wiadomości
09:15 Lato z Czarodziejem
09:45 Karino; serial
10:10 Budujemy Mosty
10:35 Stinky i Jake; serial anim.
11:05 Frasier; serial
11:25 A teraz Susan; serial
11:50 Magnes
12:15 Kiosk przy Wspólnej
12:25 Na haczyku
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:25 Nowe przygody Flippera; serial
14:15 Rewolwer i melonik; serial
15:05 Klan; telenowela
16:00 Wiadomości
16:10 A matriarchat tuż,tuż
16:35 Plebania; serial
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Lokatorzy; serial
19:10 Lato z rozrywką
19:55 5 minut o Unii Europejskiej
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:10 Alternatywy 4; serial
22:15 Mój ślad w Telewizji
22:20 Tele-Maski 2002
23:25 Reportaż
23:55 Monitor Wiadomości
00:10 Nie można mieć wszystkiego; komedia
01:45 Sprawy rodzinne; serial

Wtorek

07:55 Podróże małe i duże
08:15 Telezakupy
08:30 Górnicze miasteczko; serial
09:00 Wiadomości
09:15 Dźwiękogra
09:40 Karino; serial
10:10 Rower Błażeja
10:45 Animowane bajki świata
11:10 Frasier; serial
11:30 A teraz Susan; serial
11:55 Bezpieczna Jedynka
12:15 Rok w ogrodzie
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes; rolniczy program informacyjny
13:20 Kontrasty -świat, ludzie,pieniądze
13:25 Nowe przygody Flippera; serial
14:15 Rewolwer i melonik; serial
15:05 Klan; telenowela
16:00 Wiadomości
16:10 Bądź i rządź -magazyn samorządowy
16:35 Plebania; serial
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Lokatorzy; serial
19:10 Forum; program publicystyczny
19:55 Książki na lato
20:00 Wieczorynka;
20:30 Wiadomości
21:10 Wyjście awaryjne; komedia
22:45 Mój ślad w Telewizji
23:00 Na tropach zbrodni; serial
23:50 Monitor Wiadomości
00:05 Plus minus
00:35 Noc czarów; film
02:15 Sprawy rodzinne; serial

Środa

08:00 Podróże małe i duże
08:15 Telezakupy
08:30 Górnicze miasteczko; serial
09:00 Wiadomości
09:15 Ela-encyklopedia lata
09:40 Karino; serial
10:10 Budujemy Mosty
10:35 Jak Kozacy; serial
11:00 Frasier; serial
11:20 A teraz Susan; serial
11:45 Złote łany; telenowela
12:10 Zwierzęta świata
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Nowe przygody Flippera; serial
14:15 Rewolwer i melonik; serial
15:05 Klan; telenowela
16:00 Wiadomości
16:10 Euroexpress
16:30 Plebania; serial
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Lokatorzy; serial
19:05 Lato z dokumentem
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:10 Zawiedzione nadzieje; dramat
22:45 Mój ślad w Telewizji
22:55 Kronika kryminalna
23:20 Oblicza mediów
23:40 5 minut o Unii Europejskiej
23:45 Monitor Wiadomości
00:00 Bardzo starzy oboje; film
00:30 Odwaga; film fab.
02:45 SOC według Szpota
03:00 Życie jak muzyka; telenowela

Czwartek

08:00 Podróże małe i duże
08:15 Telezakupy
08:30 Górnicze miasteczko; serial
09:00 Wiadomości
09:15 Dźwiękogra
09:40 Karino; serial
10:10 Rower Błażeja
10:35 Dwa niedźwiadki; serial
11:05 Frasier; serial
11:25 A teraz Susan; serial
11:50 Babiniec
12:15 Lecznica pod św.Franciszkiem; serial
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Kontrasty
13:30 Nowe przygody Flippera; serial
14:15 Rewolwer i melonik; serial
15:10 Klan; telenowela
16:00 Wiadomości
16:10 Kontrowersje
16:35 Plebania; serial
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Lokatorzy; serial
19:05 Sentymentele
19:50 Książki na lato
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:10 Poker z mafią; serial
22:35 Sprawa dla reportera
23:10 Tygodnik polityczny Jedynki
23:50 Monitor Wiadomości
00:05 Światowe Dni Młodzieży - inauguracja
03:05 Życie jak muzyka; telenowela

Piątek

07:55 Podróże małe i duże
08:15 Telezakupy
08:30 Górnicze miasteczko; serial
09:00 Wiadomości
09:15 Wszystko gra
09:30 A ja jestem
09:40 Karino; serial
10:05 Raj
10:30 Tęczowe rybki; serial anim.
10:55 Klasyka animacji
11:05 Frasier; serial
11:30 A teraz Susan; serial
11:55 Gwiazdy w Jedynce
12:20 Czas relaksu
12:40 Telezakupy
13:00 Wiadomości
13:10 Agrobiznes
13:20 Klan; telenowela
14:15 Rewolwer i melonik; serial
15:05 Klan; telenowela
16:00 Wiadomości
16:10 50 lat TVP
16:40 Plebania; serial
17:30 Moda na sukces; serial
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Lokatorzy; serial
19:05 Randka w ciemno
19:45 Jaka to melodia?
20:10 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:10 Hańba i chwała; film fab.
22:55 Mój ślad w Telewizji
23:05 Ich Troje w Opolu
23:50 Monitor Wiadomości
00:05 Rekiny i płotki; serial
01:50 Motown Live
03:05 Randall i duch Hopkirka; serial
03:55 Torcik podano; serial

Sobota

07:30 Rok w ogrodzie
08:00 Agrolinia
09:00 Wiadomości
09:15 Plemię; serial
09:40 Wakacje z Ziarnem
10:05 Biuro podróży 5-10-15
10:25 Walt Disney przedstawia
10:50 Partnerzy; serial
11:40 Kolejka
12:05 Lasy i Ludzie
12:25 Podróżnik
12:50 Plebania; serial
13:20 Pochwały Pawła Pochwały
13:45 Wiadomości
14:00 Studio sport
16:00 Studio sport; Liga Światowa Siatkarzy
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Lokatorzy; serial
19:05 Kochamy polskie seriale
19:35 Jaka to melodia?
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:05 Kobiety Windsoru; film
22:30 Opole na bis
23:20 Studio sport
00:20 Ostatnie słowo; film
01:50 Nash Bridges; serial

Niedziela

07:30 Proszę o odpowiedź
07:45 Przystanek Unia
08:35 Latające misie; serial
09:05 Legenda o Wilhelmie Tellu; serial
10:00 Teleranek na wakacjach
10:30 Myślisz o kimś?
11:00 Wojna domowa; serial
11:35 Od przedszkola do Opola
12:10 Otwarte drzwi
12:45 Wiadomości
13:00 Studio sport
16:10 Teleexpress
16:30 Światowe Dni Młodzieży
19:30 Jaka to melodia?
20:00 Wieczorynka
20:30 Wiadomości
21:05 Wędrówki z bestiami
21:40 Druga podróż poślubna; komedia
23:10 Losowanie audiotele
23:20 Edukacja Rity; film fab.
01:15 Sportowa Jedynka
01:35 W zaklętym kręgu; film dok.

Poniedziałek

22 lipca

TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 PROGRAM LOKALNY
09:30 Co ludzie powiedzą; serial
10:00 M jak miłość; serial
10:45 Praca dla każdego
10:55 Struś wcale nie chowa głowy w piasek
11:20 Siedem życzeń; serial
12:10 Abecadło dźwięków
12:45 Stulecie zboru w Chocieży
13:05 Triumf życia; serial
14:00 Panorama
14:10 Gala Piosenki Wczasowej
15:00 Sławny Jett Jackson; serial
15:25 Arka Noego
15:50 Doktor z alpejskiej wioski; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Zgadula; teleturniej
17:50 Złotopolscy; telenowela
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
19:55 Kochać ponad życie; film
21:35 Polska bez fikcji
22:00 Śpiewające Fortepiany
23:00 Panorama
23:35 997-magazyn kryminalny
00:10 Klub samobójców; film
01:40 O.N.A - koncert

Polonia

08:00 Animacje dla dorosłych
08:20 Zezem; serial
08:30 Wielka historia małych miast
09:00 Wiadomości
09:20 Fitness Club; serial
09:45 Bolek i Lolek; serial anim.
09:55 Z dziecięcej estrady
10:20 Dziewczyna i chłopak; serial
11:05 Rozumieć sztukę
11:25 Pan Adam
11:50 Ojczyzna-polszczyzna
12:05 Małe ojczyzny
12:30 Rewizja nadzwyczajna
13:00 Wiadomości
13:15 Polonica; serial
14:45 Biografie
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Rozumieć sztukę
16:45 Pan Adam
17:10 Ojczyzna-polszczyzna
17:25 Rewizja nadzwyczajna
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Bolek i Lolek; serial anim.
19:00 Dziewczyna i chłopak; serial
19:50 Fitness Club; serial
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Polonica; serial
22:30 Sprawa dla reportera
23:00 Panorama
23:30 Wielkie chwile polskiego futbolu
00:30 Lato z klasyką
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Przyłbice i kaptury; serial
02:15 Pomysłowy Dobromir; serial anim.
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Serial anim.
08:25 Tajemniczy rycerze - serial
08:50 Crime Story – serial
09:45 Jezioro marzeń – serial
10:40 Miodowe lata - serial
11:15 Graczykowie - serial
11:40 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
12:10 Idol
13:10 Adam i Ewa - serial
14:00 Apetyt na miłość
14.30 Z afrykańskiego pamiętnika - serial
15:20 Teleturniej
16:15 Robocop - serial anim.
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu – serial
17:55 Crime Story - serial
18:50 Różowa pantera – serial anim.
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Jezioro marzeń - serial
21:00 Rodzina zastępcza - serial
21:30 Świat według Kiepskich - serial
22:00 Parszywa Dwunastka III - film
00:00 Informacje
00:30 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
01:00 Bumerang
02:50 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Zuzia i jej przyjaciele - serial
08:30 Kurier
08:45 Lisa i Paul - serial anim.
09:00 Obiektyw
09:15 Przyroda na świecie
09:25 Koneser
09:30 Kurier
09:45 Gość dnia
10:00 Zdumiewający świat zwierząt
10:40 Saga Jacksonów - serial
11:45 Telekurier
12:45 Program rozrywkowy
13:35 Nauka i wojna - serial
14:45 Agrobiznes
15:00 Od niedzieli do niedzieli
15:45 Eurotel Polska 2002
16:00 Przygody szwajcarskiej rodziny Robinsonów - serial
16:40 Obiektyw
16:45 Gość dnia
17:00 Pod Twoją Obronę
17:45 Przegląd gospodarczy
18:15 Integracja
18:50 Koneser
19:00 Obiektyw
19:20 Gość dnia
19:30 Sami o sobie
20:10 Przyroda na świecie
20:20 Regiony kultury
20:30 Niegrzeczne aniołki - serial
21:55 Echa dnia
22:15 Koneser
22:15 Przedmioty i my
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:05 Eurotel Polska 2002
23:50 Kino nocne

Wtorek

23 lipca

TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Złotopolscy; telenowela
10:00 50 lat TVP
10:50 Podróże kulinarne
11:20 Siedem życzeń; serial
12:10 Krajobraz Polski
12:30 Znaki czasu
12:50 Abecadło dźwięków
13:00 Transmisja obrad Sejmu
14:00 Panorama
14:10 A wszystko to...
15:00 Sławny Jett Jackson; serial
15:25 30 ton!
15:50 Doktor z alpejskiej wioski; film
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Zgadula
17:50 Złotopolscy; telenowela
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
19:55 Szpital na peryferiach; serial
21:00 M jak miłość; serial
21:50 Wieczór z Jagielskim
22:35 Latoteka
23:00 Panorama
23:35 Dobry ojciec; film
01:10 Wieczór artystyczny

Polonia

08:00 Animacje dla dorosłych
08:15 Zezem; serial
08:30 Wielka historia małych miast
09:00 Wiadomości
09:20 Fitness Club; serial
09:45 Bolek i Lolek; serial anim.
09:55 Łowcy przygód
10:20 Molly; serial
10:45 Kolorowe nutki
10:50 Samocczyzna Janusza Szuberta
11:15 Opole na bis
12:05 Robinshon z IV b
12:30 Złoty pilot
13:00 Wiadomości
13:15 Plebania; serial
13:40 Wielkie chwile polskiego futbolu
14:35 Polonica
15:30 Kolejka
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Snowidienija czyli senne widzenia
16:55 Muzeum Wsi Radomskiej
17:05 Raj
17:30 Nie tylko dla komandosów
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Bolek i Lolek; serial
19:00 Łowcy przygód
19:20 Molly, serial
19:50 Fitness Club; serial
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 W życiu wszystko przemija oprócz radia
22:00 Plebania; serial
22:25 Kolejka
23:00 Panorama
23:35 Forum
00:25 997-magazyn kryminalny
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Kolejka
01:45 Rozalka Olaboga!; serial
02:15 Bajki Bolka i Lolka; serial
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Serial anim.
08:50 Crime Story – serial
09:45 Jezioro marzeń - serial
10:40 Świat według Kiepskich - serial
11:15 Rodzina zastępcza - serial
11:45 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
12:10 Idol
13:10 Adam i Ewa - serial
13:55 Życie jak poker – serial
14:25 Z głową w chmurach - serial
15:20 Zerwane więzi - talk show
16:15 Robocop - serial anim.
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:50 Jednostka Delta - serial
18:50 Różowa pantera - serial
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Xena, wojownicza księżniczka - serial
21:00 Graczykowie - serial
21:30 Samo życie – serial
22:00 Czerwona Sonia - film
23:45 Nagi patrol - serial
00:15 Informacje
00:40 Przyjaciele - serial
01:05 Playboy
02:15 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Waldo Wspaniały - serial
08:45 Kasztaniaki - serial anim.
09:00 Obiektyw
09:15 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Zdumiewający świat zwierząt - serial
10:30 Kurier Polska
10:40 Saga Jacksonów - serial
11:45 Telekurier
12:15 Gość dnia
12:45 To jest temat
12:00 Transmisja obrad Sejmu
16:30 Kurier Polska
16:40 Obiektyw
16:45 Gość dnia
17:00 Program religijny
17:45 Telenowyny
18:00 Kwartet
18:50 Przygoda w Krainie Jezior
19:00 Obiektyw
19:20 Gość dnia
19:30 Świat z TVB
19:45 Poza miastem
20:20 Regiony kultury
20:30 Niegrzeczne aniołki - serial
21:00 Telekurier
21:55 Echa dnia
22:15 Przyroda w krainie jezior
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:15 Raport policyjny
23:50 Srebrny interes - komedia

Środa

24 lipca

TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Złotopolscy; telenowela
10:00 Transmisja obrad Sejmu
14:00 Panorama
14:10 V Biesiada Weselna
15:00 Sławny Jett Jackson; serial
15:25 Tata, a Marcin powiedział
15:35 Taksówka Jedynki
15:50 Doktor z alpejskiej wioski; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Zgadula
17:50 Złotopolscy; telenowela
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
19:55 Szpital na peryferiach; serial
21:00 M jak miłość; serial TVP
21:50 Świat bez fikcji
22:40 Manewry miłosne
23:00 Panorama
23:35 Słodkie kłamstwa; komedia
01:10 Nowojorscy gliniarze; serial
01:55 Wilki - koncert

Polonia

08:00 Animacje dla dorosłych
08:10 Zezem; serial
08:30 Wielka historia małych miast
09:00 Wiadomości
09:20 Fitness Club; serial
09:45 Bolek i Lolek; serial
09:55 Na polską nutę
10:25 Trzy misie; serial anim.
10:50 Kolorowe nutki
11:00 Przyrodnicy
11:15 Rozmowy na nowy wiek
11:45 Raj
12:10 Forum
13:00 Wiadomości
13:15 Jak daleko stąd, jak blisko; film
14:45 Robinshon z IV b
15:10 W życiu wszystko przemija oprócz radia
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Przyrodnicy
16:40 Rozmowy na nowy wiek
17:10 Euroexpress
17:35 Archiwum Polskich Wydarzeń Kulturalnych
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Bolek i Lolek; serial
18:55 Dzieci dzieciom
19:10 Dzieło arcydzieło
19:20 Trzy misie; serial anim.
19:50 Fitness Club; serial
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Wieści polonijne
21:20 Jak daleko stąd, jak blisko; film
23:00 Panorama
23:30 Tylko rock
00:25 Ze sztuką na ty
01:00 Monitor Wiadomości
01:10 Euroexpress; magazyn
01:45 Znak orła; serial
02:15 Nils i dzikie gęsi; serial anim.
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Serial anim.
08:25 Raz, dwa, trzy - śpiewaj ty
08:50 Jednostka Delta - serial
09:50 Xena, wojownicza księżniczka - serial
10:35 Graczykowie - serial
11:05 Podryw kontrolowany
11:35 Przyjaciele - serial
12:05 Idol
13:00 Adam i Ewa - serial
13:45 Apetyt na miłość – teleturniej
14:15 Z afrykańskiego pamiętnika - serial
15:15 Rozbij bank - teleturniej
16:20 Kosmiczne wojny - serial anim.
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:55 Crime Story
18:50 Różowa pantera - serial
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Jezioro marzeń - serial
21:00 Rodzina Zastępcza - serial
21:30 Świat według Kiepskich - serial
22:00 Faceci w bieli - komedia
23:45 Nagi patrol - serial
00:15 Informacje
00:40 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
01:10 Playboy
02:05 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Serial anim.
08:45 Opowieści Taty Bobra
09:00 Obiektyw
09:15 Przygoda w Krainie Jezior
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Transmisja obrad Sejmu
16:40 Obiektyw
16:45 Gość dnia
17:00 Poza miastem
17:30 Kurier
17:45 Psychiatria bez lęku
18:15 To jest temat
18:30 Kurier
18:50 Do szczęścia inaczej
19:00 Obiektyw
19:20 Gość dnia
19:30 U siebie
19:50 Tajemnice Śląska
20:20 Regiony kultury
20:30 Niegrzeczne aniołki - serial
21:00 Telekurier
21:30 Kurier
21:55 Echa dnia
22:15 Do szczęścia inaczej
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:05 Eurotel Polska
23:15 To jest temat
23:50 Pożegnanie z bronią - dramat

Czwartek

25 lipca

TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Złotopolscy; telenowela
10:00 Transmisja obrad Sejmu
14:00 Panorama
14:10 V Biesiada Weselna
15:00 Sławny Jett Jackson; serial
15:25 Tata, a Marcin powiedział
15:35 Taksówka Jedynki
15:50 Doktor z alpejskiej wioski; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:30 Święta wojna; serial
17:55 Złotopolscy; telenowela
18:50 Program lokalny
19:30 Panorama
19:55 Szpital na peryferiach; serial
21:00 M jak miłość; serial
21:50 Herbatka u Tadka
22:40 Wakacyjna Akademia
23:00 Panorama
23:35 Wydział śledczy; serial
00:30 Praca dla każdego
00:40 Nowojorscy gliniarze; serial
01:25 Co mi dolega, Doktorze?; komedia

Polonia

08:00 Animacje dla dorosłych
08:10 Zezem; serial
08:30 Wielka historia małych miast
09:00 Wiadomości
09:20 Spółka rodzinna; serial
09:45 Bolek i Lolek; serial
09:55 Zgadnij odpowiedz
10:00 Przewodnik Włóczykija
10:20 Przygody dzielnego Sylvana
10:40 Kolorowe nutki
11:00 Szkoła bezpiecznego słońca
11:20 Kwadrans z medycyną
11:35 Antologia Literatury Emigracyjnej
11:50 Szansa na sukces
12:40 Szkoły języka i kultury polskiej
13:00 Wiadomości
13:15 Twórcy naszej tradycji
14:05 Film animow. dla dorosłych
14:15 Benefis Zbigniewa Raja w Teatrze STU
15:10 Wieści polonijne
15:25 Ze sztuką na ty
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Szkoła bezpiecznego słońca
16:45 Kwadrans z medycyną
17:00 Antologia Literatury Emigracyjnej
17:15 Babiniec
17:40 Szkoły języka i kultury polskiej
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Bolek i Lolek; serial anim
18:55 Zgadnij odpowiedz
19:00 Przewodnik Włóczykija
19:20 Podróż za jeden uśmiech; serial
19:50 Spółka rodzinna; serial
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Twórcy naszej tradycji
21:55 Benefis Zbigniewa Raja w Teatrze STU
22:40 Dozwolone od lat 40
23:00 Panorama
23:30 Małe ojczyzny
00:05 Światowe Dni Młodzieży
03:05 Wiadomości

Polsat

07:00 Muzyka
08:00 Serial anim.
08:50 Crime Story - serial
09:45 Jezioro marzeń - serial
10:40 Świat według Kiepskich - serial
11:10 Rodzina zastępcza - serial
11:40 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
12:10 Słoneczny patrol - serial
13:00 Adam i Ewa - serial
13:50 Twój lekarz
14:20 Z głową w chmurach; serial
15:15 Magazyn muzyczny
16:15 Kosmiczne wojny - serial
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:50 Jednostka Delta - serial
18:50 Różowa pantera - serial anim.
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Xena, wojownicza księżniczka - serial
21:00 Graczykowie - serial
21:30 Samo życie – serial
22:00 Idol
23:00 Boston Public - serial
00:00 Informacje
00:30 Przyjaciele - serial
01:00 Sekrety rodzinne - thriller
02:45 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Rycerze królestwa owadów - serial anim.
08:45 Kasztaniaki
09:00 Obiektyw
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Transmisja obrad Sejmu
16:40 Obiektyw
16:45 Gość dnia
17:00 Tajemnice Śląska
17:30 Kurier
17:45 Małe ojczyzny
18:15 To jest temat
18:50 Kinoman
19:00 Obiektyw
19:20 Gość dnia
19:30 Jak uciec przed lekarzem
20:00 Podpowiedzi w plenerze
20:20 Regiony kultury
20:30 Niegrzeczne aniołki - serial
21:55 Echa dnia
22:15 Kinoman
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:05 Eurotel Polska 2002
23:15 To jest temat
23:50 Królestwo - serial obycz.
01:10 Tele motor sport

Piątek

26 lipca

TVP 2

08:50 Studio urody
09:00 Program lokalny
09:30 Złotopolscy; telenowela
10:00 Transmisja obrad Sejmu
14:00 Panorama
14:10 Pół żartem, pół serial
15:00 Sławny Jett Jackson; serial
15:25 Tata, a Marcin powiedział
15:35 Taksówka Jedynki
15:50 Doktor z alpejskiej wioski; serial
16:40 PROGRAM LOKALNY
17:00 Panorama
17:25 Ach, jak przyjemnie!; telenowela
17:50 Złotopolscy; telenowela
18:50 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
19:55 Janosik; serial
20:45 XXI Piknik Country Mrągowo 2002
22:05 Seks, frytki i rock'n'roll; serial
23:00 Panorama
23:35 Szczęśliwy wypadek; komedia
01:10 XXI Piknik Country Mrągowo 2002

Polonia

08:00 Animacje dla dorosłych
08:15 Zezem; serial
08:30 Wielka historia małych miast
09:00 Wiadomości
09:20 Spółka rodzinna; serial
09:45 Bolek i Lolek na wakacjach; serial anim.
09:55 Sówka
10:20 Kolorowe nutki
10:25 Hrabia Kaczula
10:50 Kolorowe nutki
11:00 Wielcy reformatorzy teatru
11:20 W rajskim ogrodzie
11:40 Sensacje XX wieku
12:10 Tygodnik polityczny Jedynki
13:00 Wiadomości
13:15 Zespół adwokacki; serial
14:00 Hity satelity
14:20 Wieczór z Jagielskim
15:05 Dziewczyna i gołębie; film
16:00 Wiadomości
16:15 Eurotel
16:25 Wielcy reformatorzy teatru
16:45 W rajskim ogrodzie
17:10 Nie tylko o...
17:30 Sensacje XX wieku
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:35 Bolek i Lolek na wakacjach
19:00 Hrabia Kaczula; serial anim.
19:20 Hity satelity
19:35 Reportaż
19:50 Spółka rodzinna, serial
20:20 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:05 Zespół adwokacki; serial
21:50 XII Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych
23:10 Panorama
23:40 Życie na gorąco; serial
01:00 Monitor Wiadomości
01:15 Szansa na sukces
02:05 Reportaż
02:20 Miś Uszatek
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Piosenka na życzenie
08:00 Serial anim.
08:25 Program dla dzieci
08:50 Jednostka Delta - serial
09:50 Xena, wojownicza księżniczka - serial
10:35 Graczykowie - serial
11:15 Podryw kontrolowany
11:45 Przyjaciele - serial
12:15 Strażnicy miasta - serial
13:10 Adam i Ewa - serial
13:45 Apetyt na miłość
14:25 Z afrykańskiego pamiętnika - serial
15:20 Disco relaks
16:20 Kosmiczne wojny - serial anim.
16:45 Informacje
17:05 Serca na rozdrożu - serial
17:50 50 Crime Story - serial
18:50 Różowa pantera – serial anim.
18:55 Adam i Ewa - serial
19:45 Informacje
20:10 Jezioro marzeń - serial
21:00 Idol
22 00 Pierwszy rok służby - serial sensac.
23:00 Z Archiwum X – serial
00:00 Informacje
00:09 Muzyka na BIS
00:25 Pogoda
00:30 Różowe lata siedemdziesiąte - serial
01:00 Polowanie - thriller
02:50 Muzyka na BIS

Białystok

07:00 Tommy i Oscar - serial anim.
08:30 Kurier
08 45 Dany, opowiedz mi – serial
09:00 Obiektyw
09:15 Kinoman
09:25 Koneser
09:45 Gość dnia
10:00 Transmisja obrad Sejmu
16:40 Obiektyw
16:45 Gość dnia
17:00 Diagnoza
17:45 Magazyn turystyczny
18:15 To jest temat
18:50 Koneser
19:00 Obiektyw
19:20 Gość dnia
19:30 Okiem reportera
20:05 Światowa liga - siatkówka
21:55 Światowa liga - siatkówka
22:15 Żeglowanie na ekranie
22:25 Koneser
22:30 Kurier gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:05 Eurotel Polska
23:15 Raport policyjny
23:30 Kurier Polska
23:55 Dziewczyna Sundance Kida – film fab.
01:25 Ścieżka strachu - film

Sobota

27 lipca

TVP 2

08:00 Echa tygodnia
08:30 Spróbujmy razem
09:00 Program lokalny
10:00 M jak miłość; serial
10:50 Barbara i Jan; serial
11:40 Królowa i pisarz
12:30 Tom i Jerry; serial anim.
13:00 Tajemnicze przygody Juliusza Verne'a; serial
13:55 Wielokropek; program satyryczny
14:20 Autostrady marzeń
15:00 Familiada
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Śpiewające Fortepiany
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Święta wojna; serial
18:30 30 ton!
19:00 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
19:55 Czterdziestolatek - 20 lat później; serial
21:00 XXI Piknik Country Mrągowo 2002
22:50 Słowo na niedzielę
23:00 Panorama
23:35 Wybrany; film
01:15 XXI Piknik Country Mrągowo 2002
02:00 Czuwanie młodych z Ojcem Świętym w Toronto

Polonia

08:00 Echa tygodnia
08:30 Tercja Pikardyjska
08:50 Ikona karpacka
09:00 Wiadomości
09:15 Grupa specjalna Eko
09:40 Wakacje z Ziarnem
10:05 Hity satelity
10:20 Na kłopoty Bednarski; serial
11:20 Tam gdzie jesteśmy
11:50 Zaproszenie
12:15 Fitness Club; serial
13:30 Pamiętaj o mnie...
14:00 Wiadomości
14:15 Jan Serce; serial
15:25 XII Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych
16:10 Złota Mahmudia; film
17:30 Tam gdzie jesteśmy
18:00 Teleexpress
18:20 Sportowy Express
18:25 Gość Jedynki
18:40 Zwierzenia kontrolowane
19:10 Złoty pilot
19:35 60-ty Zjazd Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce
19:50 Zaproszenie
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 XXI Piknik Country Mrągowo 2002
23:00 Panorama
23:30 Jan Serce
00:35 Mój ślad w Telewizji
00:40 Całe zdanie nieboszczyka; serial
01:35 60-ty Zjazd Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce
01:45 Dziwny świat Kota Filemona
02:00 Czuwanie młodych z Ojcem Świętym

Polsat

07:00 Disco Relax
08:00 Twój lekarz
07:15 Wystarczy chcieć
08:30 Program religijny
09:00 Smocze opowieści - serial anim.
09:30 Psotny Bill - serial
08:50 Tajemniczy rycerze - serial
10:20 Power Rangers - serial
10:55 Disco Polo Live
11:50 Biegnij ile sił - dramat
15:20 Raz, dwa, trzy
15:50 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
16:20 Niewiarygodne, ale prawdziwe - serial
16:45 Informacje
17:00 Harem - serial
18:00 Mecz - piłka nożna
19:45 Informacje
20:05 Wojskowe Biuro Śledcze - serial
21:00 Miodowe lata - seria
21:40 Graczykowie- serial
22:15 Podbój planety małp - film fantastyczny
00:00 Minion - thriller
01:40 Muzyka na BIS

Białystok

08:00 Czerwony pies Clifford - serial anim.
08:30 Kurier
08:45 Reksio - serial anim.
09:00 Obiektyw
09:10 Diagnoza
09:30 Koneser
09:35 Znane nieznane
10:00 Świat Polska 2002
10:30 Kurier
10 45 Film fab.
12:35 Sfinks - zagadki historii
13:30 Kurier
13:45 Motoświat
14:15 Reportaż tygodnia
14:30 Kurier Polska
14:45 Lizzie McGuire - serial
15:15 Książka dla dzieci
15:30 Kurier
15:35 Telenowyny
15:50 Kwartet
16:00 Kowalski i Schmidt
16:30 Kurier
16:40 Okiem reportera
17:00 U siebie
17:30 Kurier
17:45 Program publicystyczny
18:35 Świat Polska 2002
19:00 Obiektyw
19:20 Znane nieznane
19:30 Opowieści bałtyckie
19:45 Żeglowanie na ekranie
20:00 Noble House - serial
21:00 Telekurier bis
21:30 Kurier
21:55 Przegląd gospodarczy
22:45 Obiektyw
23:00 Portrety
23:30 Kurier Polska
23:50 Detektywi z kamerą - serial dok.
00:40 Potem zjawiłeś się ty - film sens.

Niedziela

28 lipca

TVP 2

08:00 Film dla niesłyszących
08:55 Słowo na niedzielę
09:00 Program lokalny
10:00 M jak miłość; serial
10:45 Nie tylko dla komandosów
11:20 Podróż przez Amerykę Południową; serial dok.
12:30 Podróże kulinarne
13:00 Dwa złote kolty; western
15:00 Familiada
15:30 Złotopolscy; telenowela
16:00 Szansa na sukces
17:00 Na dobre i na złe; serial
18:00 Święta wojna
18:30 7 dni świat
19:00 PROGRAM LOKALNY
19:30 Panorama
20:00 Gala Boksu Zawodowego
20:55 On Ona Unii – koncert
22:10 Z Archiwum X; serial
23:00 Panorama
23:35 Jest jak jest; serial
00:10 Finał wieńczy FAMĘ – koncert
01:00 Rydwany ognia; film

Polonia

08:00 Słowo na niedzielę
08:05 M jak miłość; serial
08:50 Jaćwież
09:20 Biografie
10:15 Niedzielne muzykowanie
10:50 Ludzie Wisły; film fab.
12:00 Spółka rodzinna; serial
13:00 Otwarte drzwi
13:30 Andrzej Cierniewski
13:50 Koncerty w Zamku Królewskim
14:00 Graj z Kuroniem
14:25 Kowalski nad wodą; film anim.
14:35 39. KFPP OPOLE 2002
15:00 Czterej pancerni i pies; serial
16:05 Święta wojna; serial
16:30 Światowe Dni Młodzieży
19:50 Kochamy polskie seriale
20:15 Dobranocka
20:30 Wiadomości
21:00 Dusza śpiewa; film fab.
21:55 XII Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych
23:00 Panorama
23:30 Ekstradycja; serial
00:25 XII Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych
01:30 M jak miłość; serial
02:15 Przygody Bolka i Lolka
02:30 Wiadomości

Polsat

07:00 Disco Polo Live
08:00 4 x 4 - magazyn motoryzacyjny
08:30 Program religijny
09:00 Smocze opowieści, serial anim
09:30 Psotny Bill - serial
09:55 Szkoła przetrwania
10.30 Power Rangers - serial
11:00 Disco Relax
12:00 Słoneczny Patrol, serial
13:00 Film fab.
14:40 Strażnicy Miasta - serial
15:35 Benny Hill - serial kom.
16:05 Niewiarygodne, ale prawdziwe - serial
16:30 Fundacja Polsat
15:45 Informacje
16:55 Prognoza pogody
17:00 Polski Monopol Loteryjny „Fortuna"
17:05 Samo życie - serial
18:00 Mecz - piłka nożna
19:45 Informacje
20:00 Prognoza pogody
20:05 V.I.P. - serial
21:00 IDOL
22:00 Kierowca – film fab.
00:00 Śmierć nadchodzi w ciszy
02:05 Muzyka na BIS - thriller

Białystok

08:00 Tęczowy domek – serial anim.
08:30 Kurier
08:40 Prognoza pogody
09:00 Obiektyw
09:10 Sami o sobie
09:55 Koneser
10:00 Teleplotki
10:30 Kurier
10:40 Prognoza pogody
10:45 Film fab.
12:30 Kurier
12:35 Smaki świata - serial
13:00 Wielkie romanse XX wieku
13:30 Kurier
13:40 Prognoza pogody
14:00 Msza święta
15:00 Magazyn katolicki
15:30 Kurier
15:35 Film dok.
16:30 Kurier
16:35 Prognoza pogody
16:40 U źródeł wiary
17:00 Program rozrywkowy
17:30 Kurier
17:40 Prognoza pogody
17:45 Telemagazyn
18:30 Kurier
18:35 Teleplotki
19:00 Obiektyw
19:20 Koneser
19:45 Muzyczne lato
19:50 Film fab.
21:30 Kurier
21:50 Od niedzieli do niedzieli
22:15 Książka tygodnia
22:30 Kurier
22:40 Prognoza pogody
22:45 Obiektyw
23:00 Sport
23:30 Kurier
22:45 Prognoza pogody
23:50 Siatkówka plażowa
00:50 Magazyn sportowy

Sentyment do Białorusi

Prezydent Watykanu na Grodzieńszczyźnie

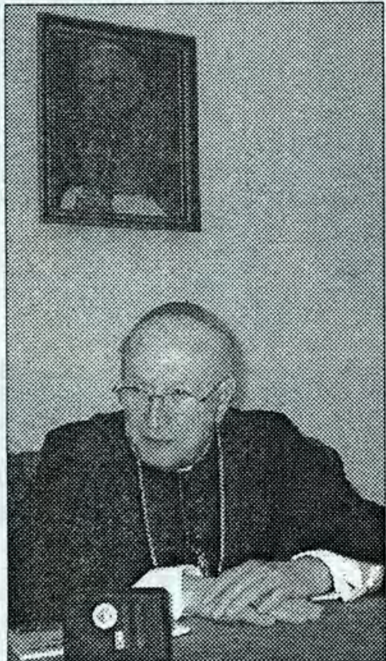
Z kilkudniową wizytą Białoruś odwiedził ks. kard. Edmund Casimir Szoka, przewodniczący Gubernatoratu Watykanu. Już trzecia wizyta do naszego kraju tego dostojnika duchowego jest związana m.in. z odwiedzeniem stron rodzinnych. *„Czuję łączność duszy z tymi terenami, sentyment”* — powiedział podczas konferencji prasowej w kurii diecezji grodzieńskiej.

Ks. kard. Edmund Casimir Szoka urodził się we wrześniu 1927r. w Grand Rapids w USA. Natomiast ojciec jego pochodził ze wsi Putno niedaleko Grodna, która należała do parafii indurskiej. Został ochrzczony w kościele parafialnym. Pracował i pomagał proboszczowi w Indurze. Do Stanów przyjechał, gdy miał dwadzieścia parę lat. Matka urodziła się już w Stanach, a jej rodzice byli emigrantami z Polski.

“O Polsce najwięcej słyszałem od babci i dziadka, rodziców matki, ale mówili nie za dużo — wspomina ks. kard. Edmund Casimir Szoka. — *Za czasów moich dziadków nie było Polski na mapie Europy. Wyjechali oni spod zaboru niemieckiego. Dlatego w domu rozmawialiśmy trochę po niemiecku, po angielsku, mój ojciec — po rosyjsku i po polsku. A najwięcej — po polsku. Chodziłem do szkoły w parafii polskiej. Poszedłem do seminarium, byłem tam 12 lat, ponieważ kiedy wstępowałem, miałem 14 lat. Byłem w trzech seminariach”.*

Przyjął święcenia kapłańskie w 1954r. w Marquette, w stanie Michigan. W następnym roku został sekretarzem bp. Thomasa Noa, z którym pracował do 1962r. W tym czasie (1957-1959) studiował również prawo kanoniczne na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie. 20 lipca 1971r. został mianowany biskupem nowo powstałej diecezji Gaylord. W latach 1972-1977 pełnił funkcję przewodniczącego Episkopatu VI Regionu Stanów Zjednoczonych (Michigan i Ohio). Jan Paweł II mianował go arcybiskupem Detroit 28 marca 1981r., a 28 czerwca wyniósł go do godności kardynalskiej.

O latach drogi kapłańskiej wiodącej do Watykanu wspomina:

© T.ZALESKA

Ks. kard. Edmund Casimir Szoka, przewodniczący Gubernatoratu Watykanu

„Jestem księdzem już 48 lat. Biskupem nowo powstałej diecezji zostałem mianowany, kiedy miałem 43. Byłem tam 10 lat. Na początku nie miałem nic: ani mieszkania, ani kurii, tylko mały kościół. Powoli zbudowaliśmy katedrę, plebanię, kupiliśmy dom pod kurię. Przepracowałem 9 lat w archidiecezji Detroit, która ma 1,5 mln wiernych katolików wśród 4,5 mln mieszkańców. Następnie Ojciec Święty zaprosił mnie do Kurii Rzymskiej. Na początku kierowałem sprawami finansowymi Stolicy Apostolskiej. Pięć ostatnich lat jestem prezydentem Watykanu.”

Podczas objęcia stanowiska przewodniczącego Papieskiej Komisji ds. Państwa Watykańskiego w kurii rzymskiej w styczniu 1990r. Watykan miał pewne kłopoty finansowe.

“Przez 23 lata panował w Watykanie deficyt budżetu. W trzecim roku mojej kadencji deficytu już nie było” — opowiada oraz tłumaczy to następująco: *“Dużo rozumiałem w finansach. Pracowałem proboszczem na parafii i wiele lat w kurii. Powiedziano, że mam zajmować się finansami w kurii, więc musiałem nauczyć się. Pracę w nowej diecezji zaczynałem od zera. A w Detroit miałem już 330 parafii, ok. 900 księży, 200 szkółek katolickich, 10 szpitali. To były duże sprawy finansowe, musiałem więcej się nauczyć.“*

“Jak udało się naprawić sprawy w Watykanie? Nie chciałbym zdradzić “tajemnicy”” —żartował.

Jak zaznacza ks. kard. Edmund Casimir Szoka, na nowym stanowisku prezydenta Watykanu, które sprawuje od 5 lat, jest więcej pracy. Watykan ma policję, strażaków, sklepy: spożywczy, z ubraniem i obuwiem, supermarket, klinikę, wielką aptekę (możliwie najlepszą na świecie), CPN. Wszystko to jest dla 1,5 tys. osób pracujących w Watykanie oraz 2,5 tys. pracujących w biurze i kongregacjach Stolicy Apostolskiej. Korzystają oni z tych sklepów, w nich ceny są niższe, niż we Włoszech, ponieważ nie ma podatku VAT. Kierownictwo w tym państwie obejmuje rozmaite strony życia, np. jednym z ostatnich rozporządzeń było podpisanie zakazu palenia w Watykanie, kara za jego naruszenie — 30 euro.

Na pytanie, czy podczas pontyfikatu naszego Ojca Świętego w Watykanie dało się odczuć wprowadzenie elementów kultury słowiańskiej, odpowiedział:

“Kultura w Watykanie jest włoska, najwięcej pracujących tam to Włosi. Ale Ojciec Święty wprowadził dużo nowych rzeczy: np. przed jego przyjazdem na Boże Narodzenie Plac św. Piotra nigdy nie miał choinki i szopki. Włosi mają szopki, ale były one tylko w bazylice. Ojciec Święty przyniósł swoją wielką kulturę. Jest wykształcony teologicznie, jest filozofem: wszystkie listy, dokumenty są bardzo filozoficzne.”

Przyjeżdżając po raz kolejny na Białoruś, ks. kard. Edmund Casimir Szoka wspomina swoje pierwsze pobyty: *“Ojciec Święty wysłał mnie jako legata na poświęcenie katedry w Mińsku. Wtedy prezydent Aleksander Łukaszenko zaprosił nas do siebie; mnie, kardynała Kazimierza Świątka, abp. Tadeusza Kondrusiewicza — razem ponad 10 osób duchownych. Kiedy zaznaczyłem, że nie przyjechałem tu jako cudzoziemiec, ponieważ ojciec mój urodził się tu, prezydent powiedział, że mogę tu przyjeżdżać w dowolnym terminie, nawet bez wizy.*

Podczas pierwszej wizyty w 1991r. odprawiłem mszę św. w Indurze, uczestniczyło w niej 5 tys. wiernych. Drugi raz byłem w 1995r. i znowu miałem mszę w niedzielę, uczestniczyło ok. 3 tys. wiernych. Tym razem odwiedziłem moje kuzynki, a witało mnie ponad sto osób, chociaż w samej wsi mieszka tylko 70, a o moim przyjeździe dowiedzieli się za dwa dni. Mieliśmy procesję, udzieliłem błogosławieństwa. Śpiewaliśmy. Piękne przeżycia.”

Na pytanie, kiedy następnym razem ksiądz kardynał odwiedzi strony rodzinne ojca, a możliwie przyjedzie na Białoruś z Janem Pawłem II, odpowiedział: *“Nie wiem kiedy, ale jeszcze przyjadę tu. Ojciec Święty chciałby przyjechać na Białoruś. Wiele razy do mnie mówił: „Jedziemy na Białoruś, zwiedzimy wszystkie wioski”. On czeka na zaproszenie”.*

© J. WANIUKIEWICZ

Podczas poprzednich wizytacji

Tatiana ZALESKA

PIELGRZYMOWANIE PAPIEŻA

Ostatnie przygotowania

W Kanadzie trwają ostatnie przygotowania przed wizytą Jana Pawła II w tym kraju. W Toronto organizatorzy postawili krzyż wyższy od 10-piętrowego budynku.

Żółty krzyż dominuje nad bazą wojskową Downsview Park, która znajduje się w północno-zachodniej części Toronto. Właśnie w tym miejscu 27 lipca br. odbędzie się wspólne czuwanie papieża z młodzieżą, która będzie uczestniczyć w obchodach XVII Światowych Dni Młodzieży. A dzień później Jan Paweł II odprawi tam mszę św.

Organizatorzy szacują, że w czuwaniu i w mszy weźmie za każdym razem udział 750 tysięcy młodych ludzi. Pielgrzymi z całego świata już zjeżdżają się do Toronto.

Paul Kilbertus, rzecznik organizatorów sześciodniowego spotkania młodzieży, poinformował, że swoje zgłoszenia nadesłało 350 tysięcy osób ze 170 krajów. Prawdopodobnie w kulminacyjnych dniach obchodów, 27 i 28 lipca, w Toronto znajdzie się dwa razy więcej osób.

„Nawet przywódca Kuby Fidel Castro pozwolił na przylot 200 swych obywateli” — powiedział Kilbertus.

Większość uczestników spotkania Jana Pawła II będzie mogła zobaczyć tylko z daleka. Bardzo ciężko będzie go dostrzec w czasie czuwania i mszy św. na 100-hektarowym placu Downsview Park. Jak szacują organizatorzy, ostatni rząd będzie oddalony o kilometr od ołtarza.

Papież Jan Paweł II z pielgrzymką do Kanady przybędzie 23 lipca br. Pierwszych kilka dni będzie ona miała charakter prywatny. Od 25 lipca br. przyłączy się do obchodów Światowego Dnia Młodzieży. 29 lipca br. papież opuści Kanadę i uda się do Gwatemali.

Do Ojczyzny

Za dokładnie miesiąc Ojciec Święty Jan Paweł II przybędzie z oficjalną wizytą apostolską do Polski. Program oficjalny niespełna czterodniowej pielgrzymki obejmuje Kraków i Kalwarię Zebrzydowską. Szczegółowy program papieskiej pielgrzymki do Polski zostanie ogłoszony przez biuro prasowe Watykanu 5 sierpnia br.

Jest wiele miejsc, które Ojciec Święty chciałby zobaczyć, ale musi brać pod uwagę własne zdrowie. Już sama wizyta w Krakowie jest rzeczą wyjątkową, wydarzeniem bardzo ważnym, a to, które miejsce odwiedzi papież, jest sprawą drugorzędną — powiedział podczas pobytu w Polsce ks. prałat Reanato Boccardo, odpowiedzialny za organizację i przebieg papieskich podróży. Dodał, że ostateczna decyzja co do kształtu pielgrzymki zależy od samego Ojca Świętego.

Podczas tej wizyty w Polsce — poza oficjalnym programem — papież może odwiedzić Zakopane i Jasną Górę w Częstochowie. Wskazuje na to pobyt delegacji watykańskiej w tych miejscowościach podczas pobytu w naszym kraju. Ponadto, przebywający w Watykanie w kwietniu br. przełożeni zakonu paulinów zaprosili Jana Pawła II do odwiedzenia Jasnej Góry podczas najbliższej pielgrzymki Ojca Świętego do Polski.

Najważniejszym celem tegorocznej wizyty Jana Pawła II w Polsce jest dokonanie 17 sierpnia br. konsekracji nowej bazyliki Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Krakowie - Łagiewnikach. Dlatego też przebiegać ona będzie pod hasłem: „Bóg bogaty w miłosierdzie”.

Jan Paweł II przybędzie do Polski 16 sierpnia br. Spotka się w Krakowie z prezydentem i premierem oraz władzami miasta Krakowa. Odwiedzi grób swoich rodziców. 17 sierpnia będzie przebywał w bazylice w Łagiewnikach. 18 sierpnia br. papież odprawi na krakowskich Błoniach mszę św. 19 sierpnia pojedzie do Kalwarii Zebrzydowskiej, gdzie weźmie udział w uroczystościach 400-lecia kalwaryjskiego sanktuarium. Do Watykanu odleci 19 sierpnia wieczorem.

Będzie to jedna z najkrótszych pielgrzymek Jana Pawła II do Polski, ale bardzo oczekiwania. Nadzieje związane z tą pielgrzymką są nie mniejsze, niż podczas pierwszego pobytu Jana Pawła II w Polsce w 1979r.

PAP, IT

„Rajski zakątek”

Niezwykły ogród botaniczny założył przy kościele pw. św. Trójcy w Gierwiatach rejonu ostrowieckiego ks. prob. Leon Nieściuk.

„Przy kościele rosły stare drzewa - opowiada kapłan. - *Przez to mieliśmy dużo problemów. Przy pomocy władz miejscowych udało się nam je usunąć i uporządkować teren przykościelny”.* Przewodniczący miejscowego kołchozu „Ojczyzna” Wiaczesław Adachowski sprowadził z Mińska 22 sadzonki. W zagospodarowaniu terenu pomagał również leśniczy Bogdan Buszyk. Dobierane były rzadkie i interesujące okazy. Ksiądz ze swymi pomocnikami odwiedził szkółki nie tylko na Białorusi i Litwie, ale również w Polsce i innych krajach. Dzięki temu na terenie przykościelnym można zobaczyć ok. 600 roślin przedstawicieli 250 gatunków. Wśród nich ok. 20 gatunków jodeł, klonów, tui, jałowca, parę gatunków berberysu, bzu, wierzby oraz cyprysu. Ozdobą ogrodu jest piękna magnolia.

Swój setny jubileusz w następnym roku świątynia obchodzić będzie w otoczeniu "rajskiej" zieleni.

Ryszard KARACZUN

Bereza Kartuska

Sanacyjne miejsce odosobnienia na Polesiu

W ostatnim pięcioleciu II Rzeczpospolitej Bereza Kartuska otoczona była wyjątkowo złą sławą, a to za sprawą obozu, który tam został utworzony przez władze państwowe w lipcu 1934r.

Miało to być odpowiedzią na zabójstwo ministra spraw wewnętrznych Bronisława Pierackiego przez ukraińskich nacjonalistów. Słynne powiedzenie - „Drani do Berezy", przypisywane twórcy tego miejsca premierowi Leonowi Kozłowskiemu, mroziło krew w żyłach podejrzanych politycznie obywateli, ponieważ zamykano tam nie na mocy wyroku sądowego, lecz na podstawie zwykłego nakazu administracyjnego. Było to miejsce odosobnienia dla tzw. "elementów wywrotowych", do których zaliczano działaczy mniejszości narodowych, komunistów, ludowców, narodowców, socjalistów, przestępców skarbowych, kryminalistów, a nawet dziennikarzy. Ten jedyny przed wojną polski obóz koncentracyjny zlokalizowano na Kresach, ponieważ łatwiej go tam było ukryć przed opinią publiczną, domagającą się jego likwidacji.

Obóz mieścił się w starych koszarach carskich i składał się z dwóch długich budynków z czerwonej cegły. W pierwszym, stojącym frontem do ulicy, znajdowała się administracja i kwatery kompanii wartowniczej. Właściwe więzienie zlokalizowano w drugim bloku, zwanym aresztanckim, położonym ok. 200 metrów dalej, w głębi tego kompleksu więziennego. Bramy głównej strzegła betonowa piętrowa strażnica. Całość otoczono zasiekami z drutu kolczastego z gniazdami karabinów maszynowych. Blok aresztancki był ogrodzony dodatkowo wysokim płotem.

Więźniowie byli przywożeni koleją do stacji Bereza Kartuska, oddalonej od obozu o 9 kilometrów, skąd eskortowani przez uzbrojonych w karabiny policjantów, szli pieszo. Część tej drogi musieli przebiec, było to zapowiedzią czekających ich udręczeń, bo w Berezie wszystkie polecenia wykonywano właśnie biegiem.

Nowo przybyłych zaraz po przekroczeniu bramy prowadzono do kancelarii obozowej, gdzie spisywano ich dane personalne. Tej procedurze towarzyszyło bicie gumowymi pałkami, kopanie, przekleństwa i wyzwiska oprawców. Drogę z kancelarii do bloku aresztanckiego, gdzie byli zakwaterowani, musieli przebyć na kolanach lub czołgając się. Z uwagi na wolne tempo wszyscy byli bici tak, że docierali tam pokrwawieni, w podartych ubraniach i na wpół obłąkani ze strachu. Chodziło o to, żeby złamać psychicznie i fizycznie ludzi już na samym początku odbywania wyroku. Obowiązujący regulamin, przewidywał łamanie najmniejszego "nawet oporu brutalną siłą fizyczną.

Bereza. Widok na budynek obozu

Nowi więźniowie zaraz po przybyciu do bloku aresztanckiego byli poddawani szczegółowej rewizji, ponieważ karę odbywali w ubraniu, w którym przyjechali. W ciągu minuty musieli się rozebrać do bielizny, powywracać kieszenie i ułożyć ubranie. Nikt nie mógł oczywiście wykonać polecenia w tak krótkim czasie, dlatego strażnicy bili gdzie popadło, często do utraty przytomności. Zabierano wszystkie drobiazgi oraz swetry, pozostawiając bieliznę, spodnie i marynarki. Pomieszczenia były nie ogrzewane, dlatego chłód doskwierał więźniom bardzo dotkliwie, szczególnie zimą.

Spano po kilkadziesiąt osób w jednej sali, bez żadnego przykrycia i na zalanym wodą betonie. Leżeć można było tylko na prawym boku i w takim oddaleniu jeden od drugiego, żeby nie można było ogrzać się dotykiem. Pełniący służbę policjant pilnował, aby nikt nie zmienił miejsca i pozycji przez dziewięć godzin. Leżąc w bezruchu ciało szybko stygło, co powodowało, że zbite miejsca bardziej bolały i więźniowi było jeszcze zimniej.

Główna tortura Berezy polegała na odmówieniu więźniom prawa do skorzystania z ubikacji wtedy, kiedy tego potrzebowali. Tylko raz dziennie, o godzinie 4.15 pozwalano iść do nieskanalizowanego wychodka, gdzie mogli przebywać w ciągu kilkunastu sekund. To była okrutna kara, trudniejsza do zniesienia niż głód. Podstawę małoobfitego wyżywienia stanowił czarny chleb, co dodatkowo wpływało na złe trawienie.

A poskarżyć się nie było komu, ponieważ w Berezie nie wolno było mówić.

Z pełnymi brzuchami przez siedem godzin więźniowie musieli się „gimnastykować" przy "akompaniamencie" wrzasków wydających komendy nadzorców, którzy kazali bardzo długo chodzić z podniesionymi do góry rękami albo pozostawać w pozycji głębokiego przysiadu. Skakanie żabką, ciągłe bieganie po schodach, czołganie się, chodzenie na czworaka - wyczerpywało siły wszystkich. Jakakolwiek próba protestu lub niewykonanie polecenia, czy powiedzenie chociażby jednego słowa karano karcerem lub chłostą. Nie wolno było się modlić, bo to również było karane biciem.

W karcerze ukarany siedział na betonie, przy otwartym oknie bez względu na porę roku, bez butów, w bieliźnie i koszuli. Rację żywnościową obniżano o połowę, a co drugi dzień całkowicie pozostawiano bez jedzenia. Co pół godziny trzeba się było meldować dyżurnemu policjantowi. W ten sposób więźnia pozbawiano snu przez sześć dni i nocy. Regulamin przewidywał też chłostę, a najwyższy jej wymiar - 280 pałek, które ośmiu policjantów wymierzyło w 1938r. Żydowi z Łodzi, właścicielowi domu publicznego.

W Berezie jednocześnie przebywało od 400 do 600 aresztantów, których podzielono na trzy grupy: kryminalna, skarbowa i polityczna. Kryminalni byli zawsze funkcyjnymi, pełnili dyżury na salach oraz nadzorowali „gimnastykę", dlatego przysługiwało im prawo do bicia pozostałych. Przez cały okres działalności obozu liczba osób więzionych nie była jednak duża.

Uwięziony w marcu 1939r. redaktor naczelny wileńskiego „Słowa" Stanisław Cat-Mackiewicz miał numer 2858. A czas odbywania kary wynosił od kilkunastu dni do sześciu miesięcy, czasami więcej. Wyrok odbywało tam bardzo dużo osób niewinnych, ale największą liczbę tworzyli ci, którym żadnego przestępstwa ostatecznie nie udowodniono. Byli po prostu niewygodni ze względu na swoje poglądy i postawy polityczne.

cdn.

Andrzej LEGIEĆ
Łowicz

NUMIZMATYKA

Półkopek litewski Zygmunta Augusta

Duże zainteresowanie w dziejach mennic litewskich za panowania Zygmunta Augusta wywołała emisja grubej monety litewskiej. Taką był słynny półkopek, zwany litewskim talarem. Nazwa półkopek wywodzi się z litewskiego systemu liczenia. Na Litwie liczono grosze litewskie na kopy. Kopa miała 60 groszy i długo była tylko umowną wartością pieniężną. Tylko w roku 1564 po raz pierwszy frakcja — 1/2 kopy przebrała materialny kształt monet. Bity w tym roku talar litewski miał oznaczony nominał 30 groszy, czyli pół kopy, stąd nazwa: półkopek. Mennica w Tykocinie biła półkopki litewskie na stopę polską, jako typową monetę *„potrzeby wojennej"*.

Wskutek układu wileńskiego z 1561r. Inflanty stają się częścią WKL, które wkrótce zostało wciągnięte do północnej wojny siedmioletniej (1563-1570) o odzyskanie oderwanych części Inflant. Wojna ta była bardzo kosztowna, a skarb państwa był prawie pusty. Powodem do emitowania półkopka litewskiego była chęć szybkiego osiągnięcia z mennicy jak największego zysku. Wybijano tego rodzaju talarów 7,25 sztuk z grzywny krakowskiej srebra 11,75 łutowej próby. Miały one ważyć przeciętnie 27,86 gr., przy zawartości 20,46 gr. czystego srebra w monecie. Półkopek litewski był lokalnym rodzajem międzynarodowej jednostki pieniężnej — reichsguldinerem, czyli złotym (30 gr.) na stopę polską.

Teraz można podliczyć, ile skarb litewski chciał na nich zarobić. Półkopek litewski ma wypisaną na stemplu cyfrę XXX, czyli ma przymusowy kurs 30 groszy polskich. Ponieważ grosz polski z 1559r. zawierał 0,772 gr. czystego srebra, więc 30 takich groszy powinno mieć 23,16 gr. kruszcu, a nie 20,46 gr. jak miał półkopek. Tak na każdym talarze skarb zarabiał przy wymianie lub płaceniu na czysto 3,5 groszy polskich, zysk liczył 13,2 proc. Była to, jak widać, dobra operacja finansowa, ale na krótką metę i mogła być podyktowana jedynie koniecznością wojenną. Bicie tego rodzaju monet nie mogło trwać długo i już w tym samym 1564r. zostało wstrzymane.

Półkopek litewski jest pięknym okazem monety renesansowej, jako jedyny wśród talarów ojczystych nie posiada zupełnie napisów. Herb WKL zastąpił sześciopolowy herb, dotąd niespotykany. Tarcza herbowa zwieńczona była mitrą książęcą WKL. W środkowym polu widzimy Węża Sforzów (matki królewskiej), nad nim "Orzeł" polski i "Pohoń" litewska, w dole "Żmudzki Niedźwiadek", obok dwa dolne herby: "Archanioł Michał", herb księstwa kijowskiego, "Krzyż" prosty, herb Wołynia. Są one wyrazem sporu między Koroną a Litwą o przynależność tych ziem, do których prawo roszczą sobie Litwini. W siłę uchwały sejmu lubelskiego w 1569r. te ziemie zostały wcielone do Korony.

Ruch kolekcjonerski, który rozwinął się u nas bardzo intensywnie w połowie XIX wieku, chciał nowych, cennych i rzadkich nabytków, przyjmując często bezkrytycznie wyraźne naśladownictwa, jeżeli nie zwyczajne fałszerstwa.

Do takich unikalnych monet, dzisiaj znanych w jednym egzemplarzu, należy pamiątkowy reichsguldiner (półkopek) z popiersiem Zygmunta Augusta, bity w 1565r. w mennicy wileńskiej z okazji 45 urodzin króla, albo jedyny uważany za oryginalny półtalar (ćwierćkopek) litewski z 1564r., znajdujący się w dawnym Cesarsko-Królewskim Gabinecie Numizmatycznym w Wiedniu.

Problematyka emisji monet talarowych jest bardzo kontrowersyjna. Fałszerze w ciągu XIX wieku *„wprowadzili do obiegu"* kolekcjonerskiego sporządzone przez siebie fałszywe półkopki i ich frakcje — ćwierćkopki litewskie Zygmunta Augusta z datami 1564 i 1565. Wywołuje to wątpliwości, czy rzeczywiście w latach 1564-1565 bite były pamiątkowe półkopki i ćwierćkopki, gdyż dokumenty z tych lat nic nam na ten temat nie mówią. Należałoby się zastanowić, czy w ogóle nie wykreślić z katalogów monet litewskich te wymyślone.

Białoruskie Towarzystwo Numizmatyczne
tel. (0152) 72-02-26

Półkopek litewski Zygmunta Augusta z 1564r.

PAMIĘĆ

O czym szumi las?

Na obrzeżach Skidla szumi las, który mieszkańcy nazywają borem (na zdj.). Na skraju tego lasu mieści się szpital i przychodnia miejska. Prowadzi do nich dróżka, przy której rosną bardzo piękne sosny. Chodzą po niej codziennie setki ludzi, ale prawie nikt z nich nie wie, że depczą cmentarz, na którym pochowani byli żołnierze Rosji, Polski i Niemiec, którzy zginęli podczas I wojny światowej.

Za czasów panowania Polski ten cmentarz wojskowy był bardzo zadbany i ogrodzony. Na pagórku znajdował się grób "nieznanego żołnierza". Co roku 11 listopada gromadziły się przy nim mieszkańcy miasta i żołnierze. Odprawiana była msza św., składano kwiaty, brzmiały salwy.

Gdzie się podział ten cmentarz? Z przyjściem władz radzieckich został zniszczony, tak jak zresztą żydowski. Ogrodzenie zburzono, a pagórek cmentarny rozkopano, ziemię wraz ze szczątkami wywieziono na place budowy. To samo uczyniono z nagrobkami, na których widniały nazwiska poległych.

Teraz na miejscu byłego cmentarza wojskowego wyrósł piękny las. O czym on szumi? O tym barbarzyństwie, które działo się na naszych ziemiach podczas szalejącego ateizmu, kiedy niszczono ważne dla nas wszystkich święte miejsca. Nie brano za przykład państwa Zachodniej Europy, gdzie miejsca pochowania naszych rodaków są utrzymywane we wzorowym stanie.

Czy nie nadeszła pora, żeby miejscowe władze pomyślały i razem ze społecznością w miejscu byłego cmentarza wojskowego ustawiły znak pamięci, aby przypominał on naszym potomkom o świętym miejscu, na którym pozostały ofiary I wojny światowej? Taki znak był postawiony na cmentarzu we wsi Kotra żołnierzom poległym podczas I wojny światowej.

W ubiegłym roku znaleziono jeden z zachowanych pomników z cmentarza żydowskiego. Zabrała go miejska organizacja kombatantów i postawiła na cmentarzu miejskim, na granicy z byłym cmentarzem żydowskim. Ten pomnik przypomina młodemu pokoleniu o tym, że kiedyś w Skidlu mieszkali Żydzi i stanowili dużą część ludności miejskiej. A dlaczego nie uczynić podobnie na miejscu byłego cmentarza wojskowego, gdzie spoczywają żołnierze Polski, Rosji i Niemiec? Czyż nie warto...?

Ilia BORYSOW

Egzaminy, start!

Przed egzaminem nie wolno brać leków uspokajajcych. Zamiast tego warto w domu odegrać scenę egzaminu, pić dużo zielonej herbaty i pamiętać, że na żadnym egzaminie świat się nie kończy.

© I.TODRYK

Melisa i wspomnienia

Większości egzaminów kojarzy się z napięciem, bezsennością, drżeniem rąk, uciskiem w żołądku i nagłą pustką w głowie. Mała dawka stresu mobilizuje, ale jak sobie radzić ze strachem?

W żadnym wypadku nie należy brać proszków na uspokojenie. Mogą spowolnić reakcję i wywołać blokadę intelektualną. Lepiej wypić herbatę z melisy albo mleko. Może pomóc wspomnienie trudnych sytuacji, z których udało się wyjść zwycięsko (np. trudny sprawdzian, próbna matura). Wartą pomyśleć: czego się boję? Że nie zrozumiem pytania? Że nie umiem, czy że dostanę zły stopień? Potem wyobrazić sobie egzamin. Ile osób będzie w komisji, jakie pytania mogą paść? Pomóc może odegranie sceny egzaminu — niech rodzice albo rodzeństwo wcielą się w rolę egzaminatorów, siadając za stołem. Niech zadają pytania, podobne do tych, które zada prawdziwa komisja. To pomoże opanować lęk.

Znając pytania, wiele osób czuje pustkę w głowie. Jest ona zwykle tym większa, im większy był strach przed egzaminem.

Zadania rodziców

Egzaminy do gimnazjum i liceum przypadają na okres dojrzewania. Nastolatki są spięte, muszą sobie radzić ze zmianami, które w nich zachodzą. Przed egzaminem trzeba stworzyć im przyjazny klimat, nie przeszkadzać, nie rozdrażniać i nie podejmować kluczowych decyzji, np. o przeprowadzce czy rozwodzie. Nie rozpalać emocji.

Dietetycy radzą pić zieloną herbatę lub wodę i jeść potrawy bogate w cynk (jaja, orzechy, pełnoziarnisty chleb, pestki dyni, kabaczek) i w fosfor (ryby, drób, nabiał). W dniu egzaminu trzeba zjeść lekkie śniadanie, bo po ciężkim człowiek czuje się senny.

Jak się uczyć

Po przeczytaniu jakiejś partii materiału, np. jednego rozdziału, streścić go na głos, najlepiej komuś opowiedzieć. Rodzice często nieufnie podchodzą do wspólnej nauki dziecka z kolegami. Niesłusznie — powtórki warto robić z kolegą, to pomaga ugruntować wiadomości. Konieczne są przerwy, najlepiej, co dwie godziny. Jeśli uczyć się przy muzyce, to instrumentalnej — piosenki rozpraszają.

A czy jest sens uczyć się do ostatniej chwili przed egzaminem? Jeśli ktoś zawsze przed klasówką siedzi nad książkami do ostatniej chwili, nie powinien zmieniać zachowania przed egzaminem. Jednak ostatniego dnia należy skoncentrować się na powtarzaniu, nie na przyswajaniu nowych treści.

W noc poprzedzającą egzamin mogą wystąpić trudności z zasypianiem. Pomaga wtedy relaksująca kąpiel, książka do poduszki, łagodna muzyka albo duży wysiłek fizyczny wieczorem.

W dniu egzaminu lepiej nie zaglądać do książek — to może zburzyć porządek w głowie, sprzyja też panice, kiedy odkrywa się jakieś nieznane informacje. Może się zdarzyć, że egzamin się nie powiedzie. To nie koniec świata. Można wybrać inne gimnazjum, zdać maturę we wrześniu albo, zimą w kuratorium. Zawalony egzamin nie podważa wartości człowieka. To epizod, którego wynik zawsze można poprawić.

Interia.pl

Walory świeżych warzyw

Pomidor

Ma dużo potasu obniżającego ciśnienie i kwasy, które wzmagają apetyt i ułatwiają trawienie.

Biała kapusta, kalarepa, kalafior

Zawierają wiele witamin: A, B, E i C (ćwiartka główki kapusty pokrywa dzienne zapotrzebowanie). Są dostarczycielami karotenów, błonnika i pierwiastków śladowych. Poleca się je przy schorzeniach żołądka, zgadze, a ze względu na dużą zawartość żelaza — przy anemii.

Brokuły

Bogate w substancje chroniące układ krążenia i nerkowo-moczowy. Witamina C wzmacnia system odpornościowy, wapń zapobiega osteoporozie, leczy alergie.

Fasola szparagowa

Dostarcza substancji, które obniżają poziom cholesterolu we krwi oraz ma działanie antynowotworowe. Zawarte w warzywie żelazo przeciwdziała anemii. Warzywo jest też źródłem białka.

Botwina

Jest źródłem witaminy C, witamin z grupy B i składników mineralnych. Korzenie zjada się wraz z liśćmi i łodygami, które zawierają bardzo dużo karotenów.

Sałata

Zawiera duże ilości żelaza i potasu, działa odwadniająco, dlatego zalecana jest przy dietach odchudzających. Ponadto bogata w karoteny, witaminy C, K.

Kalarepa

Zapobiega osteoporozie (zawarty w niej wapń i magnez chronią kości), działa antynowotworowo, ma właściwości wzmacniające system immunologiczny.

Zielony groszek

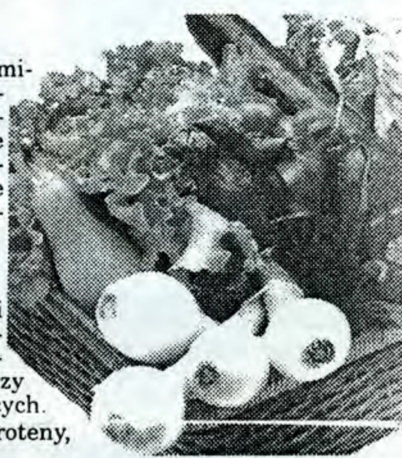
„Lek młodości" ze względu na dużą zawartość witaminy B kompleks i E. Witamina E wykazuje ponadto właściwości przeciwutleniające i chroni przed wolnymi rodnikami, odpowiedzialnymi m.in. za powstawanie raka.

Jarmuż

Doskonałe źródło witaminy C, prowitaminy A, czyli beta-karotenu, regenerującego wzrok, odmładzającej oraz zapobiegającej zakrzepom witaminy E.

Marchewka

Bogata w potas, witaminy z grupy B, zasadotwórcza, pomaga przy nadkwasocie. Zawarte w niej karoteny przekształcane są w witaminę A, korzystną dla skóry, włosów, paznokci.

POGOTOWIE DOMOWE

Połysk szkła i metalu

Szkło

Wazony o wąskich szyjkach i karafki można umyć szczotką do butelek. Trudno jednak pozbyć się osadu na ściankach od wewnątrz i na dnie. Aby go usunąć, wlewa się do środka pół litra gorącego octu z pięcioma łyżkami potłuczonych skorupek z jaj. Po godzinie, dwóch trzeba naczyniem z miksturą kilkakrotnie wstrząsnąć, a następnie dokładnie je wypłukać i suszyć odwrócone dnem do góry.

Kryształy

Rowki czyści się pędzlem o twardym włosiu, maczanym w spirytusie, a następnie delikatnie myje w wodzie z płynem do mycia naczyń (do czyszczenia nie należy używać sody, ponieważ kryształ matowieje). Po dokładnym opłukaniu i osuszeniu, ścianki można przetrzeć flanelową szmatką, posypaną odrobiną mąki ziemniaczanej.

Porcelana

Można ją myć wodą z płynem do naczyń (najlepiej w plastykowej misce), używając miękkiej gąbki, która nie porysuje kolorowych deseni.

Miedź

Myje się gorącą wodą z dodatkiem amoniaku, a zatłuszczone rondle i patelnie czyści się roztworem octu i soli (garść soli kuchennej należy zagotować ze szklanką octu). Miedź można również przecierać papką ze zmielonej kredy i spirytusu lub zwilżoną gliną. Po dokładnym opłukaniu i wysuszeniu, naczynia poleruje się irchą do połysku.

Brąz

Świeczniki, kinkiety, figurki przeciera się szczoteczką zwilżoną sokiem z cytryny, wyciera się do sucha i poleruje wełnianą szmatką. Można je też czyścić papką z surowych utartych ziemniaków, a następnie wytrzeć flanelką skropioną spirytusem.

Mosiądz

Przemywa się ciepłym octem z solą kuchenną (dwie łyżki soli na szklankę 5proc. octu) albo czyści się sokiem z kiszonej kapusty z dodatkiem popiołu lub mieszanką kredy i denaturatu. Po opłukaniu i osuszeniu wyciera się miękką ściereczką.

Srebra

Na sucho przeciera się mąką ziemniaczaną lub sodą oczyszczoną, mieszaniną popiołu z kilkoma kroplami cytryny albo denaturatem. Można też przygotować papkę ze zmielonej kredy, kilku kropli płynu do mycia naczyń i niewielkiej ilości wodnego roztworu amoniaku (w proporcji 1:1). Brud usuwa się również, mocząc srebra w gorącej wodzie z roztworem amoniaku (w proporcji 1:1) lub w wodzie pozostałej po gotowaniu ziemniaków albo szpinaku. Zabrudzone srebrne przedmioty można też zalać na noc coca-colą, która bez śladu usunie ciemny nalot.

Inne sposoby na przykre zapachy

* Przed gotowaniem czy smażeniem na kuchni węglowej lub elektrycznej wysypać na rozgrzany blat odrobinę cukru. Jego przyjemny aromat zneutralizuje inne zapachy.
* Na małym ogniu, w niewielkiej ilości wody gotować miętę, pieprz, majeranek lub goździki.
* Do bigosu dodać kminku — zapach gotującej się potrawy będzie mniej przykry.
* Do garnka z gotującym się kalafiorem, kapustą, czy brukselką wrzucić skórkę czarnego chleba.
* W odkrytym rondelku gotować ocet, aż całkiem wyparuje.
* Przed rozpoczęciem gotowania postawić na gazie patelnię z odrobiną zmielonej kawy.

PRZEPISY KULINARNE

Galaretka z porzeczek trzyminutowa

2 kg czerwonych porzeczek, cukier.

Porzeczki umyć, osączyć starannie na sicie i wkładając partiami do sokowirówki wycisnąć z nich sok. Odmierzyć sok, np. szklanką, wlać do garnka, a następnie wsypać taką samą ilość cukru. Postawić na silnym ogniu i mieszając zagotować. Gdy cukier się rozpuści, gotować na wolnym ogniu przez 3 minuty i natychmiast odstawić. Gorącą galaretkę przełożyć do słoików.

Galaretka z jabłek

2 kg mało dojrzałych jabłek, 1,5 kg cukru, laska wanilii, cytryna.

Jabłka umyć i pokroić, usuwając szypułkę i miejsca obite, a pozostawiając gniazdka nasienne. Zalać wodą i rozgotować na wolnym ogniu pod przykryciem. Wyłożyć miazgę na sito wysłane gazą i odsączył. Nie wyciskać, gdyż zmętnieje. Do soku wsypać cukier i gotować kilkanaście minut, dodając po 5 minutach wanilię i doprawiając sokiem z cytryny. Kiedy wylane na zimny talerzyk kilka łyżek galaretki krzepnie, oznacza, że jest ona gotowa. Przełożyć wówczas do słoików i zamknąć.

Konfitury z malin

1 kg malin, 1,2 kg cukru, szklanka soku z porzeczek.

Z soku i cukru ugotować syrop. Maliny ostrożnie umyć i osączyć. Zalać je gorącym syropem i odstawić na kilka godzin. Zlać ostrożnie syrop, zagotować, zszumować i wrzącym powtórnie zalać maliny. Przetrzymać je kilka godzin i całą czynność powtarzać, aż do chwili, gdy owoce będą przezroczyste i zawieszone w gęstym syropie. Wtedy przełożyć konfitury do wyparzonych słoików.

Czy wiecie, że...

* W ciągu 60 lat życia serce człowieka przepompowuje 130 milionów litrów krwi.
* Ludzie praworęczni żyją przeciętnie 9 lat dłużej niż leworęczni.
* Gdyby DNA ze wszystkich komórek człowieka ułożyć w jedną linię, jej długość wyniosłaby kilka miliardów kilometrów.
* Największy pirat wszechczasów — Francise Drake — był zaufanym królowej, dowódcą armady angielskiej i uzyskał tytuł hrabiego.
* Co roku sprzedawanych jest ok. 30 mln egzemplarzy Biblii.
* Biblia została przetłumaczona na 2233 języki.
* Jedyną budowlą, którą widać gołym okiem z kosmosu, jest wciąż mur chiński.
* Miodu, jako symbolu wiecznego szczęścia, używano do balsamowania zwłok. Babilończycy grzebiąc zmarłych smarowali ich miodem. Dla starożytnych Greków był eliksirem życia i nektarem bogów. Podczas uczt używano go na równi z wodą, oliwą i mlekiem.
* Żyrafa ma tak długi język, że może sobie nim dłubać w uchu.
* Kuchenka mikrofalowa była wynaleziona, gdy jej wynalazca przechodził koło radaru, co spowodowało roztopienie czekolady w kieszeni.
* Język wieloryba — płetwala błękitnego - jest dłuższy niż cały słoń, a jego serce większe, niż mały samochód.

Kalendarz prac w lipcu

* Zbierajmy zioła do suszenia: bazylie, cząber, lubczyk i miętę — zanim zakwitną, majeranek — po rozwinięciu pierwszych kwiatów. Jeżeli zetniemy tylko wierzchołki bazylii, po kilku tygodniach z dolnej części rośliny wyrosną nowe pędy.

* W końcu miesiąca wysiewamy kapustę chińską, szpinak oraz roszponkę na zbiór jesienny, a także późną marchew do przechowywania na zimę. Sadzimy rozsadę kapusty białej, czerwonej i włoskiej.

* Po zbiorach truskawek między roślinami rozrzucamy kompost. Co kilka tygodni obcinamy wyrastające pędy, najsilniejsze z nich pozostawiając na sadzonki.

Przygotowała Iness TODRYK

http://glos-znad-niemna.virtualave.net

FOTO W Głosie

Niemen i Kanał Augustowski przyciągają wielu turystów i sportowców. W dniach 5-8 lipca br. Jan Kiewlak, członek zarządu KS „Batory", zorganizował i przeprowadził kolejny spływ kajakowy, który dla 12 osób stał się wspaniałym odpoczynkiem wśród pięknych krajobrazów. Trasa (na kajakach oraz pieszo) przebiegała przez Niemnowo, Tartak i Kalety. Jak zaznaczył Jan Kiewlak, *„wyprawa była udana: nocleg w namiotach, ognisko i pływanie kajakami "naładowały" na długo dobrym nastrojem i romantyzmem i dzieci, i dorosłych".* **TZ**

Gratulacje

Przewielebnemu Księdzu Proboszczowi **Czesławowi PAWLUKIEWICZOWI** składamy moc najserdeczniejszych życzeń w dniu imienin. Życzymy dobrego zdrowia, pomyślności, błogosławieństwa Bożego. Dziękujemy Ci serdecznie, drogi nasz Pasterzu, za ofiarną pracę, za dobroć Twojego serca. Niech Bóg Cię obdarzy wszelkimi darami, a Matka Boża Ostrobramska swoimi łaskami z wdzięczną modlitwą o siły w pracy kapłańskiej

parafianie z Rosi

Z okazji jubileuszu **Joannie MICHAŁOWSKIEJ** życzymy: zdrowia, szczęścia, samych słonecznych dni oraz błogosławieństwa Bożego i opieki Matki Najświętszej na co dzień

Zarząd Główny ZPB oraz redakcja Głosu

Podziękowania

Zarząd Rejonowego Oddziału ZPB w Ostrowcu składa wyrazy głębokiej wdzięczności **Józefowi SAWIONKOWI**, prezesowi Pomorsko - Kujawskiego Oddziału Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" za zorganizowanie wycieczki do Torunia dla członków ZPB, dzieci z Ostrowca i Kiemieliszek. Najserdeczniejsze podziękowania za instrument muzyczny przekazany **zespołowi „Polskie Kwiaty"**. Również w imieniu dzieci i ich rodziców ze szkół rejonu ostrowieckiego niech idą wyrazy głębokiej wdzięczności członkom **Stowarzyszenia Przyjaciół Wilna i Grodna** za przekazane dary.

Niech Bóg wynagrodzi wszystkim, kto udzielił tak bogatej duchowo i materialnie pomocy swym rodakom na Białorusi

****

Dzieci z Grodna, Radunia, Sopoćkiń, Oszmian i Baranowicz pragną serdecznie podziękować za zorganizowanie odpoczynku w Międzyrzeczu prezesowi Oddziału Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" w Gorzowie Wielkopolskim **Zdzisławowi CZUBAKOWSKIEMU**, burmistrzowi **W. KUBIAKOWI** oraz **Zarządowi Głównemu ZPB**

Ciekawostki

UFO nad Sri Lanką

Uczeni ze Sri Lanki potwierdzają informacje o zaobserwowaniu UFO przez wieśniaków.

W ciągu ostatnich kilku tygodni setki mieszkańców północnej i środkowej części wyspy miało okazję zaobserwować tajemnicze biało -niebieskie światła na niebie. Pierwszy raz dostrzeżono je w pobliżu historycznych ruin w Dimbulagala. Niedawno UFO zobaczyli także uczeni przebywający w tym rejonie. *„Widzieli oni promień światła w kształcie litery V, który przemieszczał się z dużą prędkością i wydawał dźwięk podobny do bzyczenia pszczoły"* — oświadczył profesor Chandana Jayaratne, astrofizyk z Uniwersytetu w Kolombo.

Wenn

Uśmiechnij się

Policjant zatrzymuje pijanego kierowcę:
- Dmuchnij pan!!!
- A gdzie boli???

*****

Pijany facet podchodzi do przechodni i pyta:
- Gdzie ja jestem?
- W Łodzi.
- To wiem, ale na jakim oceanie?

*****

Dentysta do pacjenta:
- A teraz lojalnie uprzedzam pana, że będzie bolało. Proszę mocno zacisnąć zęby i szeroko otworzyć usta...

*****

Dwaj znajomi spotykają się na ulicy.
- Cześć, skąd idziesz?
- Od dentysty.
- Ile ci wyrwali?
- Pół miliona.

*****

Na lekcji chemii nauczycielka pyta Jasia:
- Czego dotyczy ten wzór napisany na tablicy?
- No, no... mam to na końcu języka...
- Jasiu! Wypluj to natychmiast! To jest kwas solny!

*****

- Miałeś w szkole same piątki, a mnie znowu nie wyszło... — mówi Jasiu do ojca po powrocie ze szkoły.
— Czy ty na pewno jesteś moim ojcem?

*****

Przychodzi pacjentka do lekarza i mówi:
- Panie doktorze nikt mnie nie traktuje poważnie.
- Żartuje Pani!

Czy pamiętasz, że...

22 lipca - *Marii Magdaleny*
23 lipca - *Brygidy, Apolinarego*
24 lipca - *Kingi, Krystyny*
25 lipca - *Jakuba, Krzysztofa*
26 lipca - *Anny, Joachima, Marty, Ludmiły*
27 lipca - *Julii, Natalii*
28 lipca - *Wiktora, Innocentogo*

Krzyżówka

chorobliwy lęk / niska kanapa	▼	zjawa, widziadło	▼	niejedne w kuligu	krótki miecz / pantomima lub opera	▼	znany piłkarz / figura jak dętka	▼	na nim żagiel
►		▼		zwierzę otaczane czcią religijną	▼ ►		▼	11	▼
znak akcyzy / krótka spódniczka	► 1								
►			10	na kopercie / kontakt, łączność	►	7			
świadectwo kontroli technicznej	►			▼		ozdobna zapinka		wełna lam	
bufiaste spodnie	bardzo gwałtowny deszcz	2	dłużnik wekslowy / psikus, figiel	►		▼		▼	
►	▼		▼	8	złudzenie, halucynacja		wykręt	12	szturm, natarcie
rodzaj klocków dla dzieci		dom żółwia	►		▼		▼		▼
►	4			ssak morski z rzędu syren	►		5		
pensja aktora		dawniej sklep tytoniowy	►		6				
►		3		małpa wąskonosa	►				9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Redakcja **Głosu znad Niemna** uprzejmie prosi autorów, którzy nadsyłają swoje materiały pod adresem redakcji, o podanie swoich danych (nazwisko, imię, imię ojca, adres zamieszkania) oraz danych paszportowych w celu naliczania honorariów.

KARTKI Z KALENDARZA

21.07.1944 — Bój oddziału AK **„Kotwicza"** z **NKWD**.
22.07.1807 — Nadanie konstytucji Księstwu Warszawskiemu.
25.07.1932 — W Moskwie podpisano pakt o nieagresji polsko-radzieckiej. Przedłużony do 31 grudnia 1945r.
28.07.1895 — Powstaje **Stronnictwo Ludowe**.
28.07.1993 — **Konkordat z Watykanem**
28.07.1998 — Zmarł **Zbigniew Herbert**, poeta i eseista (*Barbarzyńca w ogrodzie, Pan Cogito*).

Tygodnik jest wspierany przez Senat RP oraz Fundację "Pomoc Polakom na Wschodzie"

GŁOS
Wydawca: SZ „Związek Polaków na Białorusi"
Adres redakcji: 230023 Grodno ul. Dzierżyńskiego 32
Tel. (0152) 72-31-69, fax. (0152) 72-0075
e-mail: glosznadniemna@mail. grodno. by glosznadniemna@yahoo. com
Internet: http: //glos-znad-niemna. virtualave. net
Redaktor naczelny: Andrzej Dubikowski
Redaktorzy: Tatiana Zaleska (zastępca redaktora naczelnego), Alicja Samiec (sekretarz redakcji). Halina Ejsmont, Ryszard Karaczun, Andrzej Poczobut, Iness Todryk (redaktor wydania)
Fotograf: Jarosław Waniukiewicz

Korekta: Helena Bohdan
Obsługa komputerowa: Jolita Oniśko
Prenumeratę: można zamówić w każdym urzędzie pocztowym na Białorusi (do dnia 15 każdego miesiąca). Prenumeratę w Polsce przyjmują placówki Ruchu S. A. Indeks w Polsce 329258
Cena gazety w prenumeracie miesięcznej wynosi 942 BYB, w sprzedaży w kioskach — 180 BYB.

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 685. Індэкс 63863
Аб'ём выдання - 3 друкаваныя аркушы
Заказ № 2336. Наклад 5900 асобнікаў.
Штотыднёвік "Глос знад Немна"(на польскай мове)
ISSN 1563-3233
Адрас рэдакцыі:230023 Гродна вул. Дзяржынскага, 32
Друк: Гродзенскае абласное ўнітарнае паліграфічнае прадпрыемства "Гродзенская друкарня"
Гродна вул.Паліграфістаў, 4
Падпісана да друку 18.07.2002 у 15⁰⁰
Якасць друку адпавядае якасці прадстаўленых рэдакцыяй дыяпазітываў